

วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

Journal of Social Science and Cultural

P-ISSN: 2697-6269 ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2563)

E-ISSN: 2697-6269 Vol.4 No.1 (January - June 2020)

วัตถุประสงค์

วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นวารสารวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม การศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และคณะครู ในมิติทางด้านพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน และสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และ วัฒนธรรม

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของ บุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการ พิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน บทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกอง บรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

เจ้าของ

โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง

572 ถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร. 061-5262919 โทรสาร. 075-340-042 E-mail : suriya.sur@mcu.ac.th

ที่ปรึกษา

พระเทพปัญญาสุธี

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูพรหมเขตคณารักษ์, ดร.

เจ้าอาวาสวัดวังตะวันตก รักษาการเจ้าคณะอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง

บรรณาธิการบริหาร

นางสาวปัญญาดา จงละเอียด

ผู้อำนวยการส่วนงานสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายธีรวัฒน์ ทองบุญชู

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

กองบรรณาธิการ

พระครูอรุณสุตาลังการ, ผศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูสิริธรรมาภิรต, ผศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

พระสาโรจน์ ธมมโสโร

โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง

ศาสตราจารย์ ดร. ครองชัย หัตถา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

รองศาสตราจารย์ ดร. ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร. สืบพงษ์ ธรรมชาติ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ บุญโท

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

รองศาสตราจารย์ พัน ดอกบัว

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาสนา แก้วหล้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชภาพรรณ คูวิเศษแสง

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนิศร ยืนยง

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ดร. มะลิวัลย์ โยธารักษ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. ธีระพงษ์ สมเขাইใหญ่

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. สิทธิโชค ปาณะศรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. พิระศิลป์ บุญทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. มุกดาวรรณ พลเดช

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

ดร. อุทัย เอกสะพัง

มหาวิทยาลัยทักษิณ

🌸 ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหาศกดิ์ดา สิริเมธี

เลขานุการศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา วัดวังตะวันตก

นายอภิรักษ์ คำหารพล

ผู้ช่วยเลขานุการศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา วัดวังตะวันตก

พระมหาอนุชิต อนนตเมธี

วัดหน้าพระบรมธาตุ

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ

วัดสระเรียง

🌸 ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระบุญญฤทธิ์ ภัททจารี

สำนักสงฆ์วัดนาสนธิ์

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี

วัดศาลามีชัย

🌸 ฝ่ายกฎหมาย

นางสาวฉัตรมาศ วิเศษสินธุ์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

🌸 ออกแบบปก

นายวินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา

🌸 จัดรูปเล่ม

นางสาวทิพย์วรรณ จันทรา

🌸 พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด กรีนโซน อินเตอร์ 2001

155/2 ถนนปากนคร ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทรศัพท์. 075-466-031 โทรสาร. 075-446-676

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 1 ประจำปีพุทธศักราช 2563 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เป็นบทความวิจัยจำนวน 5 เรื่อง เล่มนี้เป็นปีที่ 4 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index - TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ครูอาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม ขอขอบคุณท่านผู้เขียนท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

๒/๗๖๓๓

นางสาวปัญญาดา จงละเอียด
บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(จ)

บทความวิจัย : Research Articles

ธุรกิจร้านดอกไม้: การบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ กรณีศึกษา ร้านดอกไม้ อลิษาเบธ ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช	1
FLOWER BUSINESS: CEREMONIAL FLOWER ARRANGEMENT SERVICE A CASE STUDY: ELIZABETH FLORIST, THA WANG SUB - DISTRICT MUANG DISTRICT NAKHON, SI THAMMARAT PROVINCE THAILAND วรรณารถ ประจํา, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย เดโช แชน้ำแก้ว และวิเชษฐ์ ลิ้นประสิทธิ์กุล	
แนวทางส่งเสริมการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรสวนจันทร์ศรี หมู่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช	11
THE PROMOTING FOR PROCESSED PRODUCTS BAKED THE LEB MUE NANG BANANAS WITH HONEY A CASE STUDY SUAN JAN SRI FARMER HOUSE WIFE GROUPS, MOO 2, BAN KAUH SUB - DISTRICT, DISTRICT PROMKHIRI, NAKHON SRI THAMMARAT PROVINCE, THAILAND วัชรินทร์ นาคสุวรรณ, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย เดโช แชน้ำแก้ว และชัชชัย ยุระพันธ์	
น้ำมันบัวบก: แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มสตรีบ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าช้าง อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	23
BUA BOK OIL: GUIDELINES FOR PROMOTING THE OCCUPATIONAL GROUP TO THE BUSINESS COMMUNITY. A CASE STUDY BAN SAIPAYHAN WOMENS GROUP MOO.15 THAKHEUNSUB - DISTRICT THA SALA DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE THAILAND สุภารัตน์ เอียดเหตุ, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย เดโช แชน้ำแก้ว และเจียร ชูหนู	

- เหรียญบอบุญ: แนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทาน** 35
แบบสวยงาม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว
อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
 RAIN BOK BOON: THE CAREER PROMOTING GUIDELINES OF BEAUTIFUL SCATTERING
 COIN MAKER. A CASE STUDY: BAN HUAY DIN DAN COMMUNITY MOO. 12
 KHAOKHAOW SUB - DISTRICT THUNG SONG DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT
 PROVINCE THAILAND
วรรณฤดี โฉมทอง, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, เดโช แชน้ำแก้ว อุดมศักดิ์ เดโชชัย
และชวณะ ทองนุ่น
- ผิงยวน: วิธีการจับผิงยวนโดยธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมอาชีพในชุมชน** 46
กรณีศึกษา: บ้านทอนวังปราง หมู่ที่ 9 ตำบลละอาย อำเภอนาวัง
จังหวัดนครศรีธรรมราช
 PUENG YUAN: HOW TO CATCH PUENG YUAN INHERENT TO PROMOTING CAREERS
 IN THE COMMUNITY: A CASE STUDY BAN TORNWANGPRANG MOO.9 LA - AI SUB -
 DISTRICT CHAWANG DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE THAILAND
ธีรวัช ประจักษ์, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย เดโช แชน้ำแก้ว
และพระมหาศกดิ์ดา หารเทศ
- คำแนะนำสำหรับผู้เขียน** 58

ธุรกิจร้านดอกไม้: การบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการกรณีศึกษา
ร้านดอกไม้อลิษาเบธ ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช*

FLOWER BUSINESS: CEREMONIAL FLOWER ARRANGEMENT SERVICE
A CASE STUDY: ELIZABETH FLORIST, THA WANG SUB - DISTRICT
MUANG DISTRICT NAKHON, SI THAMMARAT PROVINCE THAILAND

วรณารถ ประจำ

Woranat Prajam

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

เดโช แขน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

วิชษฐ์ ลินประสิทธิ์กุล

Wichet Sinprasitkul

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: woranat123@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิธีการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการกรณีศึกษา ร้านดอกไม้อลิษาเบธ ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการบริการจัดดอกไม้ และผู้ส่งเสริมการประกอบธุรกิจร้านดอกไม้ฯ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้ประกอบการ และ 2) ผู้ส่งเสริมการประกอบธุรกิจร้านดอกไม้ จำนวนทั้งหมด 10 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ และผู้ส่งเสริมประกอบธุรกิจ

* Received 29 February 2020; Revised 28 June 2020; Accepted 29 June 2020

ร้านดอกไม้ฯ มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ มีวิธีการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1.1) สุภาพ อ่อนน้อม สามารถตอบคำถาม ข้อสงสัยของลูกค้าได้ 1.2) บริการตรงต่อเวลา ตามสัญญา ที่กำหนดไว้ 1.3) ให้บริการต่อลูกค้าทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน และ 1.4) เตรียมความพร้อม ของร้านครอบคลุมทุกด้าน 2) สภาพปัญหาการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ มีปัญหา 3 ด้าน ได้แก่ 2.1) ด้านการผลิต เช่น วัตถุดิบด้อยคุณภาพ ราคาแพงในช่วงเทศกาล 2.2) ด้านการตลาด เช่น มีการแข่งขันสูง มีการตัดราคาสินค้า และ 2.3) ด้านการ ประชาสัมพันธ์เพื่อเข้าถึงลูกค้า 3) แนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ มี 3 ประเด็น ได้แก่ 3.1) การจัดแสดงสินค้าตามงานเทศกาลต่าง ๆ 3.2) การประชาสัมพันธ์ ตามสื่อออนไลน์ และ 3.3) การจัดโปรโมชั่นสินค้าเพื่อกระตุ้นยอดขาย

คำสำคัญ: ธุรกิจร้านดอกไม้, การบริการจัดดอกไม้, พิธีการ

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study the operation of ceremonial flower arrangement service; A case study: Elizabeth Florist, Tha Wang Sub-district, Muang District, Nakhon Si Thammarat Province, 2) to study problems of ceremonial flower arrangement service, and 3) to study the guidelines for career promotion in ceremonial flower arrangement service. The study was qualitative research by focused on data document and specific sampling interview. The data selected from the owners and supporter of ceremonial flower arrangement service. The sample was divided into 2 groups, 1) owners 2) supporters of ceremonial flower arrangement service. The sample was 10 persons. All of the sample have well known about ceremonial flower arrangement service and run this business more than 5 years. The data was analyzed and summarized to cast an overview. The research found that: 1) Processing of ceremonial flower arrangement service consisted with 4 steps 1.1) be service mind, polite, submissive and answering customer questions, 1.2) be punctual on service for the contract, 1.3) provide services to customers at all levels equally, and 1.4) the preparation of the shop should cover all aspects. 2) The problems of ceremonial flower arrangement service found 3 problems: 2.1) production: low quality materials and high prices for some seasons, 2.2) highly competitive marketing and underbidding, and 2.3) public relations to reach customers. 3) The 3 guidelines for career

promotion of ceremonial flower arrangement service: 3.1) exhibition of products and service in festivals, 3.2) public relations on online media network, and 3.3) product and service promotion for driving sale.

Keywords: Flower Business, The Ceremonial Flower Arrangement, Ceremony

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ทำให้กลไกของการดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อธุรกิจทุก ๆ ธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจจำเป็นต้องเข้าใจการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนกลยุทธ์ วางแผนการตลาด และการโฆษณาที่กำหนดขึ้นเพื่อค้นหากลุ่มผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการวิเคราะห์การตลาดและการวางตำแหน่งของสินค้า การสื่อสาร เพราะในขณะนี้โลกาภิวัตน์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดสิ่งเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่มีผลต่อกิจการทุกกิจการ จะต้องออกมาเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสินค้าตนเองให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า และเป็นที่พึงพอใจต่อลูกค้ามากที่สุด (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2544) และปัจจุบันธุรกิจด้านการบริการมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีสัดส่วนอย่างน้อยร้อยละ 50 - 70 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรม (วีระรัตน์ กิจเลิศไพโรจน์, 2548) การประกอบธุรกิจร้านจัดดอกไม้จึงเป็นอีกธุรกิจที่มีความสามารถในการเติบโตได้ เนื่องจากผู้บริโภคมีพฤติกรรมในการหาซื้อดอกไม้เพื่อใช้เป็นตัวแทนในการแสดงความยินดีหรือแสดงความเสียใจในเทศกาลหรือในโอกาสต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจร้านจัดดอกไม้มีการขยายตัวเพิ่มมากยิ่งขึ้นและการประกอบธุรกิจร้านจัดดอกไม้จึงกลับได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ผู้ประกอบธุรกิจร้านดอกไม้จำนวนไม่น้อยที่ต่างประสบปัญหาเรื่องการปริมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าและการบริหารเวลาในการเก็บรักษาดอกไม้ เนื่องจากดอกไม้เป็นดอกไม้สดและมีอายุสั้น ซึ่งโดยทั่วไปลูกค้าจะสั่งซื้อไว้ล่วงหน้า น้อยรายที่จะเข้ามาสั่งในร้านจุดนี้เองการบริการจึงเข้ามามีบทบาทที่สำคัญ (เสาวลักษณ์ สุขสมัย, 2541) ทั้งนี้ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีความแตกต่างจากคู่แข่งขึ้น เนื่องด้วยสภาพการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นของธุรกิจร้านจัดดอกไม้ที่เปิดให้บริการในปัจจุบันจำนวนมากขึ้น

การจัดดอกไม้ตามพิธีการ เป็นอาชีพอิสระที่ใช้ฝีมือ และทักษะในการประกอบอาชีพ และในปัจจุบันการจัดดอกไม้ในงานพิธีต่าง ๆ มีความจำเป็นจะต้องมีการตกแต่งให้สวยงาม และเหมาะสมกับงาน ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพด้านการจัดดอกไม้ในงานพิธีต่าง ๆ ขาดแคลน ดังนั้น อาชีพการจัดดอกไม้ในงานพิธีจึงเป็นอาชีพหนึ่งที่เป็นช่องทางในการประกอบอาชีพของผู้ที่ยังไม่มีงานทำหรือผู้ที่ต้องการเป็นอาชีพเสริม เป็นงานอิสระและมั่นคงได้

ร้านดอกไม้โอลิชาเบธ ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เป็นที่ยอมรับเรื่องการจัดดอกไม้ในพิธีการต่าง ๆ การจัดดอกไม้ต้องมีความเชี่ยวชาญด้านการผสมดอกไม้หรือสีของดอกไม้ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะการจัดดอกไม้เป็นเรื่องละเอียดอ่อนและมีหลักเกณฑ์ในศิลปะการจัดดอกไม้แต่ละงานจึงมีรูปแบบหรือลักษณะที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของลูกค้าการจัดดอกไม้จึงเป็นตัวสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและการจัดดอกไม้ยังเป็นความสุขให้แก่ผู้จัด และลูกค้า เจ้าของร้านได้มีการสอนและแนะนำเรื่องหลักการจัดดอกไม้ในหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการจัดดอกไม้ เช่น การออกแบบการจัดดอกไม้ จัดยังไงให้ลูกค้ามีความสนใจดึงดูดลูกค้า หลักการออกแบบการจัดดอกไม้จึงมีความสำคัญ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจธุรกิจร้านดอกไม้: การบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการกรณีศึกษา ร้านดอกไม้โอลิชาเบธ ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษาหลักในการให้บริการของร้านดอกไม้โอลิชาเบธว่า มีหลักการใดในการให้บริการลูกค้า และสามารถความพึงพอใจแก่ลูกค้าได้ นอกจากนี้ยังศึกษาถึงสภาพปัญหาการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ รวมถึงแนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ กรณีศึกษา ร้านดอกไม้โอลิชาเบธ ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ กรณีศึกษา ร้านดอกไม้โอลิชาเบธ ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ กรณีศึกษา ร้านดอกไม้โอลิชาเบธ ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ กรณีศึกษา ร้านดอกไม้โอลิชาเบธ ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ธุรกิจร้านดอกไม้: การบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการกรณีศึกษา ร้านดอกไม้โอลิชาเบธ ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขต

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาวิธีการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ ศึกษาสภาพปัญหาการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ เพื่อค้นหาแนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ

โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการบริการจัดดอกไม้และผู้ส่งเสริม การประกอบธุรกิจร้านดอกไม้ฯ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้ประกอบการ และ 2) ผู้ส่งเสริมการประกอบธุรกิจร้านดอกไม้ ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ และผู้ส่งเสริมประกอบธุรกิจร้านดอกไม้ฯ มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ จากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ เอกสาร ตำรางานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ และทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์

1.3 ด้านสถานที่ คือ ร้านดอกไม้ลิซาเบธ ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โดยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ และผู้ส่งเสริมประกอบธุรกิจร้านดอกไม้ฯ มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหาโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.78 – 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัย คือนำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J, 1990) เท่ากับ 0.96 และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) สภาพปัญหาการบริการและวิธีการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ และ 3) แนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ นำบทสนทนาที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธี Content Analysis และสรุปผลโดยภาพรวม

3. การเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 สภาพปัญหาการบริการและวิธีการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ ระยะที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล คือ เชิงคุณภาพด้วยสถิติคำร้อยละ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

วิธีการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ พบว่า การบริการของทางร้านได้จัดบริการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สุภาพ อ่อนน้อม สามารถตอบคำถาม ข้อเสนอของลูกค้าได้ การเข้าถึงลูกค้า มีการเข้าใจ และเอาใจใส่ลูกค้า บริการตามความต้องการของลูกค้า มีความสุภาพอ่อน

น้อย มีความรู้ ความชำนาญในการบริการ ตอบสนองความต้องการลูกค้า บริการลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว ลูกค้าเข้าถึงได้ง่าย เช่น สถานที่ติดต่อ วันและเวลา เพื่อความสะดวกรวดเร็วของลูกค้า เข้าใจถึงความต้องการของลูกค้า บริการอำนวยความสะดวกในด้านเวลา และสถานที่ให้แก่ลูกค้า 2) การบริการตรงต่อเวลาตามสัญญาที่กำหนดไว้ ความเชื่อถือได้ มีการแจ้งรายละเอียดเมื่อรับงานลูกค้าตกลงทำสัญญา เพื่อความถูกต้องครบทุกอย่างตามที่ทำสัญญาไว้ แจ้งให้ลูกค้าทราบเวลาบริการเปิด - ปิดเวลาของร้าน มีความมั่นใจในการบริการ สามารถบริการลูกค้าได้ตรงเวลา ร้านบริการดี และงานหรือสินค้าออกมาสวย จึงมีการบอกต่อจากลูกค้า มีความเชื่อมั่น และสามารถเสนอบริการที่ดีที่สุดแก่ลูกค้า 3) การให้บริการต่อลูกค้าทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน ความไว้วางใจเป็นการแสดงความน่าเชื่อถือ และสามารถบริการได้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ตามสัญญา เข้าใจความต้องการของลูกค้า และบริการอย่างเอาใจใส่ บริการให้ถูกต้องให้ลูกค้าเสมอ เท่าเทียมกับลูกค้ารายอื่น ๆ จะทำให้ลูกค้าเกิดความไว้วางใจ เมื่อกลับมาใช้บริการอีก และ 4) การเตรียมความพร้อมของร้านครอบคลุมทุกด้าน การตอบสนองความต้องการทางร้านมีความพร้อมที่จะให้บริการกับลูกค้าทันที รวดเร็วทันใจ ตามความต้องการของลูกค้า รับสินค้าได้ในเวลาที่กำหนด เมื่อลูกค้าเกิดปัญหา หรือสงสัยก็สามารถตอบลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง

สภาพปัญหาการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ พบว่า ร้านจัดดอกไม้มีปัญหาที่พบเจอมี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการผลิต มีปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบ ดอกไม้หรือสินค้าไม่มีคุณภาพ ราคาของวัตถุดิบในบางช่วงมีราคาแพง เช่น ในช่วงเทศกาล ราคาของดอกไม้จะเพิ่มสูงขึ้นหรือบางครั้งโดนตัดราคาจากร้านดอกไม้กันเอง ราคาน้ำมันแพง ทำให้มีต้นทุนที่สูงขึ้น ลูกค้าบางคนขาดประสบการณ์ และความชำนาญในการทำดอกไม้ ทำให้งานที่ออกมาไม่ดี 2) ปัญหาด้านการตลาด มีปัญหาในการประชาสัมพันธ์ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่รู้จักร่องทางในการสั่งหรือซื้อผลิตภัณฑ์ที่ทั่วถึง ต้องมีการสื่อสารแบบปากต่อปาก มีปัญหาในการกำหนดราคาของสินค้า การกำหนดราคาหากกำหนดราคาสูง ลูกค้าอาจจะไม่พอใจ แต่หากกำหนดราคาที่ต่ำไป เราก็จะไม่มีผลกำไร และ 3) ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อเข้าถึงลูกค้า การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย วิธีการดำเนินการดังกล่าว นอกจากจะเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ ยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มเป้าหมาย การประชาสัมพันธ์มีจุดมุ่งหมาย คือ การหวังผลความร่วมมือและการสนับสนุนจากกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การดำเนินงานของร้านสามารถมียอดขายเพิ่มขึ้น

แนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ พบว่า ร้านจัดดอกไม้มีการส่งเสริมการบริการที่มีคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมการตลาด มีการจัดโปรโมชั่นตามเทศกาลต่าง ๆ ออกบูธทำกิจกรรม วางแผนด้านการบริการ กำหนดราคาสินค้าหรือรูปแบบงานอย่างเหมาะสม โดยมีการวางแผนการจัดจำหน่ายที่ดี ประชาสัมพันธ์โดยการแชร์โพสต์บนเฟซบุ๊ก เมื่อกิจการอยู่ในสภาวะการแข่งขัน ก็เพิ่มเงินสดหมุนเวียน

และลดปริมาณสินค้าคงคลังที่ล้าสมัย 2) ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการโพสต์ประชาสัมพันธ์ร้านบนเพจของร้าน การขึ้นป้ายหน้าร้าน โพสต์ประชาสัมพันธ์ร้านตามสื่อออนไลน์บนสื่อโซเชียล เพื่อหาลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย เสนอรูปแบบงานหรือสินค้า ตามโรงแรมต่าง ๆ หรือเข้าไปเพื่อขอจัดดอกไม้ แล้วก็คิดในราคาไม่แพงจนเกินไป เพื่อให้ได้ลูกค้าประจำ เป็นการขยายลูกค้าไปในตัว และ 3) ด้านการส่งเสริมการขาย มีการโฆษณาร้านโดยการจัดบูธตามห้างสรรพสินค้า หรือโพสต์ประชาสัมพันธ์บนเฟสบุ๊ก การจัดโปรโมชั่น จัดกิจกรรม ในช่วงเทศกาล เพื่อสร้างความกระตือรือร้น และแรงจูงใจให้มีการลด แลก แจก แถม จัดดอกไม้โชว์ ให้หลากหลายรูปแบบ การแจ้งข่าวสาร และแรงจูงใจ การทำผลิตภัณฑ์ให้มีความแปลกใหม่ตลอดเวลา

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง ธุรกิจร้านดอกไม้: การบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการกรณีศึกษาร้านดอกไม้ลิษาเบธ ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบประเด็นสำคัญคือ วิธีการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ สภาพปัญหาการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ และแนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วิธีการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ สิริกาญจน์ มงคลอุกฤษฏ์ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการให้บริการภายนอกด้านการจัดดอกไม้สำหรับงานศพ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอาชีพเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความคาดหวังและระดับการรับรู้คุณภาพบริการ โดยที่เจ้าภาพมีความคาดหวังในคุณภาพการให้บริการมากกว่าการรับรู้คุณภาพที่เกิดขึ้นจริง ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้คุณภาพบริการ คือ การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ($\beta = S.MZC$) และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($\beta = S.MDH$) ตามลำดับ ส่วนความเชื่อถือในมาตรฐานการให้บริการความไว้วางใจในการให้บริการ และการให้ความสำคัญกับผู้ใช้บริการไม่มีผลกระทบต่อการรับรู้คุณภาพการให้บริการภายนอกด้านการจัดดอกไม้สำหรับงานศพ (สิริกาญจน์ มงคลอุกฤษฏ์, 2556)

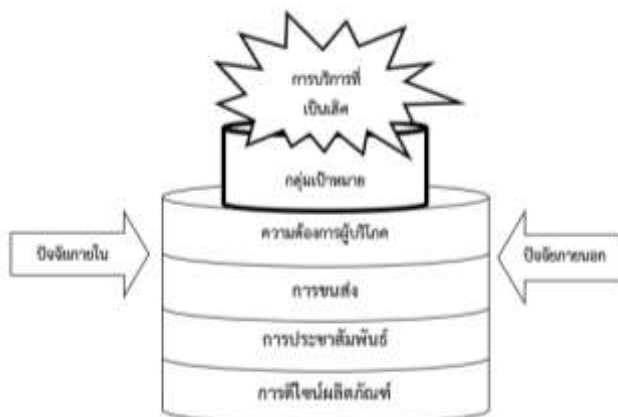
สภาพปัญหาการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ เขมจิรา กิริติภัทรธนากร ได้ศึกษาเรื่อง แผนธุรกิจร้านจัดดอกไม้เนเจอร์ ฟลอรา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันการแข่งขันในธุรกิจดอกไม้ค่อนข้างรุนแรงและพฤติกรรมผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทำให้ทางธุรกิจก็ต้องพร้อมที่จะรับมือและเปลี่ยนแปลงให้ทันยุคสมัยมากขึ้น ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านเงินทุน ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการแข่งขัน ปัจจัยด้านสังคมและพฤติกรรมผู้บริโภค ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ

ไม่มีผลมากนัก คู่แข่งขันหลักที่สำคัญคือ Satisfaction By Air เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งชั้นข้อได้เปรียบคู่แข่งชั้น คือ การส่งเสริมการขายและทำเลที่ตั้ง การเสียเปรียบทางการแข่งขัน คือ เป็นแบรนด์ใหม่ที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก กลยุทธ์ที่สำคัญในการทำธุรกิจ คือ กลยุทธ์การสร้างแบรนด์ กลยุทธ์การสร้างฐานลูกค้า กลยุทธ์การรักษาฐานลูกค้า กลยุทธ์การบริหาร จัดการทรัพยากร มนุษย์กลยุทธ์การจัดซื้อ กลยุทธ์การผลิต กลยุทธ์การเงินที่มีระยะเวลาคืนทุน 4 เดือน โดยใช้แหล่งเงินทุนจากเจ้าของกิจการเอง (เชมจิรา กิริติภัทรธนากร, 2560)

แนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ เกวลี เผ่าโยธิน ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ทางการตลาดที่ส่งผลในการเลือกซื้อดอกไม้ร้านดีว่าฟลาวเวอร์ อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลในการเลือกซื้อดอกไม้ร้านดีว่าฟลาวเวอร์ อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยการเลือกซื้อดอกไม้ที่ส่งผลในการเลือกซื้อดอกไม้ร้านดีว่า ฟลาวเวอร์ อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลในการตัดสินใจเลือกซื้อดอกไม้ร้านดีว่าฟลาวเวอร์ อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านการจำหน่าย (Place strategy) ด้านการส่งเสริม การตลาด (Promotion strategy) ด้านบุคคลหรือพนักงานขององค์กร (People/ Employee strategy) ด้านภาพลักษณ์ของสินค้าและบริการ (Physical evidence/ Presentation strategy) และด้านกระบวนการ (Process strategy) ส่งผลในการเลือกซื้อดอกไม้ร้านดีว่าฟลาวเวอร์ อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว (เกวลี เผ่าโยธิน, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ

จากองค์ความรู้สรุปได้ว่า ร้านจะต้องมีการดีไซน์ผลิตภัณฑ์ดอกไม้ให้เป็นไปตามข้อกำหนดหรือจุดมุ่งหมายของผู้สนใจจะซื้อเป็นอันดับแรก เนื่องจากสิ่งที่ต้องการมีความคล้ายกันบ้างไม่มากก็น้อย ขึ้นอยู่กับว่าร้านดอกไม้จะเน้นกลุ่มลูกค้าผู้สั่งซื้อเป้าหมายแบบไหน เช่น อาจจะเป็นนักเรียนนักศึกษา หรือผู้ที่มีรายได้น้อย จะเป็นตะกร้าดอกไม้ขนาดเล็กถึงกลาง หรือจำนวนดอกไม้มาก เพื่อให้ในช่วงเวลาต่าง ๆ หรือหากเป็นกลุ่มลูกค้าผู้สั่งซื้อมีงานทำ ผู้มีรายได้พอที่จะซื้อได้ จะมีความต้องการเป็นตะกร้าดอกไม้ขนาดใหญ่มาก หรือแจกันดอกไม้ประดิษฐ์ ช่อดอกไม้ขนาดใหญ่ และหากเป็นหน่วยงาน หรือผู้มีรายได้ที่มีกำลังซื้อไม่จำกัด อาจมีออเดอร์เป็นปริมาณมาก ด้วยจำนวนขนาดนี้ทางร้านจัดดอกไม้ไม่ต้องทำการออกแบบโดยต้องคิดถึงส่วนที่น่าสนใจต่าง ๆ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ดอกไม้ต่าง ๆ ที่ได้รับออเดอร์จากลูกค้าสามารถสร้างสรรค์ออกมาเหมือนกับข้อเสนอของลูกค้าผู้ซื้อ การเอาใจใส่ต่อส่วนประกอบเพียงเล็กน้อยที่ลูกค้าผู้ซื้อต้องการย่อมเป็นการส่งเสริมให้ลูกค้าผู้ซื้อเกิดความสนใจและบอกต่อให้คนสนิทมาใช้บริการอีกด้วย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิธีการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการบริการจัดดอกไม้ และผู้ส่งเสริมการประกอบธุรกิจร้านดอกไม้ฯ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้ประกอบการ และ 2) ผู้ส่งเสริมการประกอบธุรกิจร้านดอกไม้ฯ ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ และผู้ส่งเสริมประกอบธุรกิจร้านดอกไม้ฯ มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า การบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ มีวิธีการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สุภาพ อ่อนน้อม สามารถตอบคำถามข้อสงสัยของลูกค้าได้ 2) บริการตรงต่อเวลาตามสัญญาที่กำหนดไว้ 3) ให้บริการต่อลูกค้าทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน และ 4) เตรียมความพร้อมของร้านครอบคลุมทุกด้าน ด้านสภาพปัญหาการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ มีปัญหา 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการผลิต เช่น วัตถุดิบด้อยคุณภาพ ราคาแพงในช่วงเทศกาล 2) ด้านการตลาด เช่น มีการแข่งขันสูง มีการตัดราคาสินค้า และ 3) ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อเข้าถึงลูกค้า และด้านแนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ มี 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การจัดแสดงสินค้าตามงานเทศกาลต่าง ๆ 2) การประชาสัมพันธ์ตามสื่อออนไลน์ และ 3) การจัดโปรโมชั่นสินค้าเพื่อกระตุ้นยอดขายในด้านการอภิปรายผล วิธีการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการฯ สภาพปัญหาการบริการจัด

ดอกไม้ตามพิธีการ และแนวทางการส่งเสริมอาชีพการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ จากการศึกษาข้อมูลไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสรุปโดยรวมว่า ผู้ประกอบการควรมีความพยายามเพิ่มสิ่งให้ผู้บริโภคต้องการ และสามารถจับต้องได้เพื่อให้เข้าถึงในบริการ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าให้มีความสร้างสรรค์ คงสภาพอยู่ได้นาน และเข้มแข็งทนทาน เพื่อให้ผู้ซื้อได้ตัดสินใจเร็วขึ้น ข้อเสนอแนะการดำเนินการวิจัย ได้แก่ 1) ควรศึกษาเรื่องการส่งเสริมการบริการจัดดอกไม้ตามพิธีการ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจเพิ่มขึ้น 2) ควรศึกษาเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชนกับการจัดทำดอกไม้จันทน์เพื่อส่งให้กับร้านดอกไม้ และ 3) ควรศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดดอกไม้แบบต่าง ๆ ให้มีความโดดเด่นและหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2544). กลยุทธ์การผลักดันการส่งออกส้มโอ. เรียกใช้เมื่อ 9 มกราคม 2563 จาก <http://uc.thailis.or.th/Catalog/BibItem.aspx?BibID=b00147425>
- เกวลี เผ่าโยธิน. (2560). กลยุทธ์ทางการตลาดที่ส่งผลในการเลือกซื้อดอกไม้ร้านดิวาฟลาวเวอร์ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เชมจิรา กิตติภักธนากร. (2560). แผนธุรกิจร้านจัดดอกไม้เนเจอร์ ฟลอรา. ใน สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาสหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย . กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- วีระรัตน์ กิจเลิศไพโรจน์. (2548). การตลาดธุรกิจบริการ. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สิริกาญจน์ มงคลอุกฤษฎ์. (2556). การพัฒนาคุณภาพการให้บริการภายนอกด้านการจัดดอกไม้สำหรับงานศพ. ใน วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- เสาวลักษณ์ สุขสมัย. (2541). เปิดร้านดอกไม้สวย ๆ. นิตยสารเส้นทางเศรษฐี, 37(4), 6-9.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.

แนวทางส่งเสริมการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง
กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี
หมู่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี
จังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE PROMOTING FOR PROCESSED PRODUCTS THE HONEY-BAKED
LEB MUE NANG BANANAS A CASE STUDY SUAN JAN SRI FARMER
HOUSE WIFE GROUPS, VILLAGE NO.2, BAN KAUH
SUB - DISTRICT, PROMKHIRI DISTRICT, NAKHON
SI THAMMARAT PROVINCE, THAILAND

วัชรินทร์ นาคสุวรรณ

Watcharin Naksuwan

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

เดโช ข่าน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

จรรยาพร เหมรังษี

Jaruayporn Hemrangsee

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: jittima_dam@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทน

* Received 29 February 2020; Revised 28 June 2020; Accepted 29 June 2020

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี และผู้ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี และ 2) ผู้ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี จำนวนทั้งหมด 14 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง และผู้ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1.1) เลือกกล้วยเล็บมือนาง 1.2) เตรียมวัตถุดิบ และอุปกรณ์ 1.3) กรรมวิธีในการทำ และ 1.4) รูปแบบผลิตภัณฑ์ 2) สภาพปัญหาในการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง มี 3 ประเด็น ได้แก่ 2.1) ผลิตภัณฑ์ไม่เพียงพอความต้องการของตลาด 2.2) กล้วยแปรรูปล้นตลาด และ 2.3) คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยสนใจในการสืบทอดภูมิปัญญา 3) แนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง มี 4 ด้าน ได้แก่ 3.1) ด้านการส่งเสริมการปลูกกล้วยเล็บมือนางในชุมชน 3.2) ด้านการส่งเสริมการสร้างมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรในชุมชน 3.3) ด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 3.4) ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักศึกษาและประชาชนผู้สนใจทั่วไป

คำสำคัญ: แนวทางส่งเสริมการแปรรูป, การแปรรูปกล้วย, กล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง, กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study the model processing of honey-baked Leb Mue Nang banana; A case study Suan Jan Sri farmer house wife groups, Village No.2, Ban Kauh Sub-district, Promkhiri District, Nakhon Si Thammarat Province, 2) to study the problem of processing of honey-baked Leb Mue Nang banana and 3) to study the guideline promotion of honey-baked Leb Mue Nang banana. The study was qualitative research by specific sampling interview. The group sample was farmer's housewife group of Suan Jan Sri and supporter of farmer's housewife group. The sample was divided into 2 groups included with 1) farmer's housewife group of Suan Jan Sri, and 2) supporter of farmer's housewife group of Suan Jan Sri. The sample was 14 persons. The sample was well known about the process of honey-baked Leb Mue Nang banana more than 5 years. The data was analyzed and summarized to cast an overview. The result was found that: 1) The process of honey-baked Leb Mue Nang banana was consisted with 4 steps: 1.1) selected Leb Mue Nang banana, 1.2) prepare the material and equipment, 1.3) cooking

process, and 4) packaging. 2) The production procedure of honey-baked Leb Mue Nang banana has 3 problems: 2.1) insufficient production for the market demand, 2.2) oversupply of banana products, 2.3) new generations tend to be less interested about inheriting wisdom. 3) The research found 4 promotion approaches of honey-baked Leb Mue Nang banana: 3.1) to promote planting Leb Mue Nang banana in community, 3.2) to promote creating products valuable of the community, 3.3) to preserve local knowledge, and 3.4) to inherit the knowledge to students and general publics.

Keywords: Promoting Guideline Process, Products Baked The Bananas, Leb Mue Nang Bananas With Honey, Suan Jan Sri Farmer House Wife Groups

บทนำ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มุ่งเน้นเกษตรเพื่อความยั่งยืน โดยการพัฒนาดูแลและ กระบวนการผลิตให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการใช้ ทรัพยากรให้น้อยลง มุ่งเน้นนวัตกรรมพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเพื่อการบริโภคที่ยั่งยืน อีกทั้งนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2560 - 2564) มุ่งเน้นการเพิ่ม ผลผลิตการเกษตร พืชเศรษฐกิจที่ไม่ทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การเกษตรแบบ ปลอดภัย การพัฒนาพื้นที่แหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของประเทศและโลก เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอาหารครบวงจร โดยรัฐบาลได้มีการวาง นโยบายและแผนงาน ด้านความมั่นคงอาหารเพื่อผลักดันให้ประเทศกลายเป็นศูนย์กลาง ด้านการผลิตอาหาร และครัวโลก (Economic New Team, 2016)

กล้วยเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญในแง่ของการบริโภคสดและแปรรูป โดยประเทศไทย มีการส่งออกไปตลาดต่างประเทศ ทั้งรูปกล้วยบริโภคสดและกล้วยแปรรูป นับตั้งแต่อดีต กาลกลุ่มเกษตรกรปลูกกล้วยเล็บมือนางเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนได้มีการส่งเสริมกัน อย่างจริงจัง เนื่องจากให้ผลผลิตที่รวดเร็ว ปลูกไว้นานก็ขายได้ หลังจากนั้นก็เป็นที่รู้จัก กันมากขึ้น และนิยมรับประทานกันมาจนถึงปัจจุบัน กล้วยเล็บมือนางจะแตกต่างกล้วย ชนิดอื่น คือ เป็นกล้วยที่ปลูกโตได้โดยไม่ต้องปลูกพืชชนิดอื่นขึ้นมาแซม กล้วยชนิดนี้ไม่ ชอบแดดจัดจำเป็นต้องอาศัยร่มเงาจากไม้ชนิดอื่น จึงจะเจริญเติบโตเต็มที่และให้ผลผลิตดี กล้วยเล็บมือนางของกลุ่มแม่บ้านสวนจันทร์ศรี อำเภอพหลุมศรีจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นสินค้าที่มีชื่อเสียง จากการบอกเล่าของผู้บริโภคว่ากล้วยเล็บมือนางของอำเภอพหลุม ศรี มีรสชาติหอมหวาน อร่อยกว่ากล้วยเล็บมือนางที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ เนื่องจาก

ด้วยพันธุ์กล้วย ด้วยสภาพพื้นที่ สภาพภูมิอากาศ และจากการที่เกษตรกรจำนวนมากนิยมปลูกกล้วยเล็บมือนาง ผลผลิตล้นตลาดจึงมีการรวมกลุ่มเนื่องจากมีความคิดเห็นเดียวกันที่จะแปรรูปกล้วยเล็บมือนางเป็นกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งจึงได้นำภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นเป็นต้นมา (เบญจมาศ ศิลาชัย, 2545)

กระบวนการแปรรูป เป็นการแปรรูปของวัตถุดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์อาหารอยู่ในสภาพที่เหมาะสม สะดวก และปลอดภัยต่อการบริโภค เป็นการถนอมอาหาร เช่น การดอง การเชื่อม การตากแห้งและการเชื่อม เป็นต้น ลดปัญหาสินค้าเกษตรที่มากและเน่าเสียง่าย เพื่อยืดอายุการเก็บมูลค่าให้กับผลไม้ได้ เนื่องจากผลไม้โดยส่วนใหญ่จะบริโภคสด ทำให้ผลไม้มีมูลค่าไม่สูงมากนักแต่ถ้านำมาแปรรูปจะมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น โดยนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันอุตสาหกรรมแปรรูปกล้วยเล็บมือนางของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีความหลากหลาย เพิ่มผลผลิตต่อความต้องการทางการตลาดของผู้บริโภค ทั้งในและต่างประเทศ (เบญจมาศ ศิลาชัย, 2545)

กล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนกล้วยจันทร์ศรี ใช้กล้วยเล็บมือนางที่ปลูกในพื้นที่อำเภอพรหมคีรี ซึ่งเป็นกล้วยเล็บมือนางชนิดผลเล็ก เนื้อแน่นเปลือกมีขนอ่อนระคายมือกล้วยเล็บมือนางชนิดนี้ กินได้ทั้งผลสุกและผลดิบ กล้วยเล็บมือนางเป็นผลไม้ชนิดหนึ่งที่มีคุณสมบัติต่าง ๆ มากมาย คือ เป็นผลไม้ที่อุดมไปด้วยวิตามินบีสูง มีเส้นใย และกากอาหาร ช่วยเพิ่มพลังงานสำหรับการออกกำลังกาย ช่วยป้องกันโรคโลหิตจาง เพราะมีธาตุเหล็กสูง โรคความดันโลหิตสูง เพราะมีธาตุโพแทสเซียมสูงสุด แต่มีปริมาณเกลือต่ำ และช่วยเสริมกำลังสมอง โรคท้องผูก โรคซึมเศร้า ชาวสวนพรหมคีรีนิยมปลูกไว้รอบบ้าน กล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง พิถีพิถันตั้งแต่การรอระยะเวลาในการตัดเครือกล้วย การบ่มด้วยวิธีธรรมชาติ รวมทั้งมีการคัดกล้วยงอม กล้วยข้าวออกเพื่อให้ได้กล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง รสชาติดี หอมหวาน นุ่มอร่อยและมีความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น (เบญจมาศ ศิลาชัย, 2545)

ดังนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งกรณีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี หมู่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากได้พบว่า ในชุมชนมีผลผลิตทางการเกษตรเป็นจำนวนมากที่เหลือกินเหลือใช้ภายในครัวเรือน จนก่อให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ขึ้นภายในชุมชน เพื่อเป็นการยืดอายุของผลผลิตทางการเกษตรและนอกจากนี้ยังสามารถสร้างอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางส่งเสริมการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี หมู่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์ มีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขต

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาวิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ และสภาพปัญหาในการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี และผู้ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี และ 2) ผู้ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี จำนวนทั้งหมด 14 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง และผู้ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ จากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ เอกสาร ตำรางานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ และทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์

1.3 ด้านสถานที่ คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี หมู่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โดยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ และผู้ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.78 – 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด,

2556) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัย คือ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J., 1990) เท่ากับ 0.95 และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) สภาพปัญหาการบริการและวิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ และ 3) แนวทางการส่งเสริมวิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ นำบทสนทนาที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธี Content Analysis และสรุปผลโดยภาพรวม

3. การเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2) สภาพปัญหาการบริการและวิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ ระยะที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมวิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล คือ เชิงคุณภาพด้วยสถิติคำร้อยละ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

วิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี พบว่าการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เลือกพันธุ์กล้วยเล็บมือนาง กล้วยเล็บมือนางอยู่ในพื้นที่ เนื่องจากกล้วยเล็บมือนางมีรสชาติที่หวานหอมอร่อยจึงได้มีการนำกล้วยเล็บมือนางมาแปรรูปการคัดเลือกสายพันธุ์กล้วยเล็บมือนางที่ใช้นำมาแปรรูปเป็นกล้วยอบน้ำผึ้งจะต้องใช้สายพันธุ์ที่หวานเพราะกล้วยสายพันธุ์นี้มีรสชาติที่หวานหอมอร่อยมาก เหมาะแก่การนำมาแปรรูปอย่างมาก และจะต้องเลือกหน่อที่มีความแข็งแรงง่าใหญ่ และอุดมสมบูรณ์ นอกจากนั้นการหาหน่อกล้วยของชาวบ้านก็ไม่จำเป็นต้องซื้อเพราะเขาจะมีการแบ่งปันให้กัน เพราะคนในชุมชนนั้นจะอาศัยกันแบบพึ่งพาอาศัยกันมาตั้งแต่อดีตแล้ว 2) การเตรียมวัตถุดิบ และอุปกรณ์ การแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอรพทศรี จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกล้วยเล็บมือนางเป็นวัตถุดิบหลักในการทำกล้วยอบน้ำผึ้ง เกือบใช้ในการล้างยางกล้วย โอบบ่มกล้วยใช้ในการบ่มกล้วยให้สุก ทุบใช้ในการกระจายความร้อนของกล้วยเล็บมือนางที่อยู่ในโอบบ่มให้สุกเท่า ๆ กัน กระสอบใช้ในการปิดกล้วยในโอบบ่มกล้วย มีดใช้ในการปอกเปลือกกล้วยเล็บมือนาง กระดาษใช้เป็นวัสดุรองกล้วยเล็บมือนาง ถาดแสดนเลสใช้เป็นวัสดุรองกล้วย ไม้หนีบใช้ในการหนีบกล้วย ถูมือใช้สวมในการปอกกล้วย กรรไกรใช้ในการตัดแต่งกล้วยเพื่อใส่บรรจุภัณฑ์ ตราชั่งเล็กใช้ในการชั่งน้ำหนักกล้วยเพื่อใส่บรรจุภัณฑ์ กล่องบรรจุภัณฑ์ใช้ใส่กล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งเพื่อจำหน่าย

ตราสัญลักษณ์สินค้า ตู้บซึ่งมีอยู่ 2 ตู้ ตู้ลมร้อนและตู้บพลังงานแสงอาทิตย์ ที่สำคัญวัตถุดิบและอุปกรณ์ควรมีความสะอาด ถูกหลักอนามัย 3) กรรมวิธีในการทำ สำหรับกรรมวิธีในการทำมีขั้นตอน คือ นำกล้วยมาบ่มให้สุกโดยการบ่มโดยใส่โองแล้วปิดรูปเพราะการบ่มกับรูปจะทำให้กล้วยมีกลิ่นหอม และปิดฝาโดยใช้กระสอบไม่ให้แสงเข้าความร้อนจะได้ไม่ออกกล้วยจะได้สุกเร็ว ๆ และนำกล้วยที่เลือกไว้แล้วแช่น้ำเกลือ 10 นาที แล้วนำขึ้นมาผึ่งให้สะเด็ดน้ำ และนำกล้วยเข้าตู้บพลังงานแสงอาทิตย์ประมาณ 5 - 7 วัน จากนั้นนำเอามาเข้าตู้บลมร้อนต่ออีก 3 - 4 ชั่วโมง จากนั้นก็นำกล้วยออกมาตัดตกแต่งให้สวยงามแล้วนำมาใส่กล่องบรรจุภัณฑ์ติดสกอตเทปให้ดีถ้าติดไม่ติดจะเข้าได้เพราะกล้วยมีความหวาน จากนั้นก็นำเอาตราฉลากมาติดก็ถือเป็นการเสร็จสิ้นกระบวนการทำ และ 4) รูปแบบผลิตภัณฑ์ รูปแบบผลิตภัณฑ์ทางกลุ่มก็จะเน้นรูปแบบรูปทรงที่สวยงามโดยคำนึงถึงความกลมกลืนมีการเขียนถึงคุณประโยชน์ของกล้วยเล็บมือนางเพื่อให้ลูกค้าที่ซื้อไปได้รู้ถึงคุณ ประโยชน์ และความอร่อยของกล้วยและความสอดคล้องของสินค้า และมีตราที่มีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ และสามารถจดจำได้ง่าย และมีความดึงดูดผู้พบเห็นให้เข้ามาซื้อได้และนอกจากนั้นก่อนที่จะนำกล้วยมาใส่บรรจุภัณฑ์ก็จะต้องตรวจสอบบรรจุภัณฑ์ก่อนว่ามีตำหนิหรือไม่กล่องจะต้องมีมาตรฐานและมีหลายขนาดตามความต้องการของลูกค้าอีกด้วย

ภาพที่ 1 ตราสัญลักษณ์ของสินค้า

ภาพที่ 2 บรรจุภัณฑ์ของสินค้า

สภาพปัญหาในการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง พบว่า มี 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด การเพิ่มผลผลิตเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องพยายามทำให้การผลิตดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะทรัพยากรต่าง ๆ สามารถขาดแคลนหรือลดน้อยลง กลุ่มแปรรูปต้องพยายามหาวิธีการเพิ่มผลผลิตในทุกวิถีทาง เพื่อที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการที่จะทำให้การผลิตสินค้าเพียงพอกับความต้องการของลูกค้า โดยพยายามให้เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด หรือไม่มีการสูญเสียใด ๆ เลย ในกระบวนการผลิต ซึ่งก็จะเป็นการประหยัดทรัพยากรที่มีให้ใช้อย่างคุ้มค่า 2) กล้วยแปรรูป

ล้นตลาด สามารถนำผล ปลี และหยวกกล้วย มาทำอาหารทั้งคาวและหวานได้ เช่น กล้วยเชื่อม ขนมกล้วย ข้าวต้มมัด แกงเลี้ยงหัวปลี ยำหัวปลี ทอดมันหัวปลี แกงหยวกกล้วย เป็นต้น การแปรรูปกล้วยสามารถช่วยเก็บรักษาผลผลิตไว้ได้นานขึ้น รวมถึงช่วยสร้างผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่มีคุณภาพ และเป็นที่ต้องการของตลาดส่งผลให้สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตรอีกด้วย และ 3) คนรุ่นใหม่มักไม่ค่อยสนใจในการสืบทอดภูมิปัญญา ควรปรับปรุงรูปแบบการถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านให้เป็นระบบ โดยให้มีสาระในการถ่ายทอดที่ครอบคลุมทั้งการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์และการแปรรูปทั้งเพื่อเป็นอาหารเป็นยา ผู้ถ่ายทอดหลักควรเป็นปราชญ์ โดยมีนักวิชาการเสริมและสนับสนุนโดยผู้นำชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีกระบวนการถ่ายทอดทั้งการให้ความรู้ การสร้างเจตคติ และการฝึกทักษะ

แนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง พบว่ามี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมการปลูกกล้วยเล็บมือนางในชุมชน การปลูกกล้วยเล็บมือนางและการดูแลรักษาทำได้ง่ายจึงทำให้เป็นที่ต้องการของตลาด เนื่องจากนำไปใช้ประโยชน์และแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย ซึ่งปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกษตรกรเลือกอาชีพปลูกกล้วยเล็บมือนาง 2) ด้านการส่งเสริมการสร้างมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรในชุมชน การส่งเสริมพัฒนาการผลิตรูปแบบใหม่นั้นพบว่าทางกลุ่มมีการพัฒนาสินค้าให้เข้าตามยุคตามสมัยเสมอโดยการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาปรับใช้ และมีการปรับปรุงสินค้าอยู่เสมอ เพราะปัจจุบันมีการแข่งขันของสินค้ากันอย่างมากมายคนมีทางเลือกทางการซื้อขายกันมากขึ้นการสร้างความแตกต่างโดยการปรับปรุงสินค้าแบบใหม่ขึ้นมาก็จะทำให้สินค้าเป็นจุดสนใจมากยิ่งขึ้น 3) ด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้านที่เกิดจากการสั่งสม สะสม สามารถคิดเอง ทำเอง เป็นความรู้แบบองค์รวมสามารถถ่ายทอดได้ มีความเชื่อมโยงบูรณาการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข เช่น การถนอมอาหารกล้วยเล็บมือนาง การแปรรูป และ 4) ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักศึกษาและประชาชนผู้สนใจทั่วไป การส่งเสริมการเกษตรเป็นการนำความรู้ที่มีในด้านภูมิปัญญาดั้งเดิมมาปรับใช้แล้วเสริมเข้าด้วยการรับข่าวสารใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพทางการเกษตรมาเผยแพร่ไปยังเกษตรกรอีกด้วย ซึ่งทางกลุ่มจะมีเจ้าหน้าที่ที่คอยให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจอย่างเป็นกันเองโดยที่เป้าหมายสูงสุดของการส่งเสริมการเกษตรก็คือ การพัฒนาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยเท่าเทียมกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง แนวทางส่งเสริมการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี หมู่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี

จังหวัดนครศรีธรรมราช พบประเด็นสำคัญ คือ วิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ สภาพปัญหาในการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ และแนวทางส่งเสริมการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรีฯ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ศึกษาเรื่อง การแปรรูปกล้วย (Banana processing) ผลการวิจัยพบว่า กล้วย (Banana) เป็นพืชล้มลุกขนาดใหญ่ สามารถเจริญเติบโตได้ดีในทุกภาคของประเทศไทย จัดอยู่ในวงศ์ Musaceae มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Musa sapientum* L. มีหลากหลายชนิด (สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) แต่สายพันธุ์ที่นิยมปลูกเพื่อเป็นการค้าในประเทศ มีอยู่ 3 ชนิด คือ กล้วยน้ำว้า กล้วยไข่ และกล้วยหอม กล้วยเป็นผลไม้ที่มีคุณประโยชน์ต่อร่างกาย เนื่องจากมีคุณค่าทางโภชนาการสูงและมีสรรพคุณช่วยป้องกันและรักษาโรคได้หลายชนิด ซึ่งนอกจากจะบริโภคสดแล้วยังสามารถนำกล้วยมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ เพื่อป้องกันกล้วยสดล้นตลาด ยกระดับราคาผลผลิตไม่ให้ตกต่ำช่วยยืดอายุการเก็บรักษา ส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ทำให้สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร กรมวิทยาศาสตร์บริการจึงนำองค์ความรู้ทางเทคโนโลยี อาหารมาใช้ในการศึกษาวิจัยการแปรรูปกล้วยเล็บมือนาง เพื่อพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ ๆ และเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์จากการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนนี้ทำให้มีการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดหมู่บ้านแม่ข่าย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เรียกว่า “หมู่บ้านผลิตภัณฑ์กล้วยแปรรูป” อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพหลักจนสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่หมู่บ้านและชุมชนอื่นต่อไป

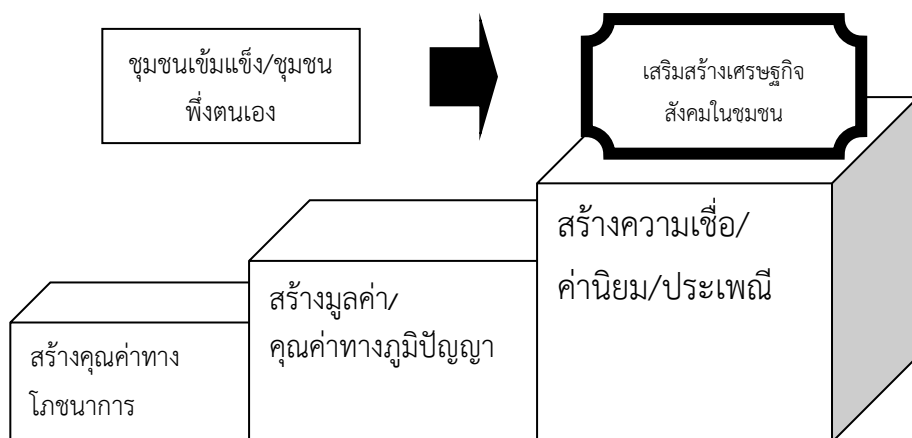
ปัญหาในการแปรรูปอาหารของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรีฯ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ ประพนธ์ โพธิ์ศรี ได้ศึกษาเรื่อง กล้วยล้นตลาด ผลการวิจัยพบว่า ในช่วงกล้วยราคาตกต่ำลง และมีออกสู่ท้องตลาดจำนวนมาก โดยเจ้าของสวนกล้วยขาประจำนำมาส่งก็ต้องรับซื้อกันไป ในราคาหวีละ 10 บาท บางคนขายไม่ออกหวั่นว่ากล้วยจะเน่าเสียก็ต้องยอมขายขาดทุกปีก็มี โดยในปีที่ผ่านมาปีนี้ราคากวายน้อยมากเจ้าของสวนเจ้าประจำก็มาส่งขายให้เราตลอด ในช่วงปีนี้พบว่ามีกล้วยถูกกล้วยกันเพิ่มขึ้น และมีออกสู่ท้องตลาดมากขึ้นจึงทำให้ล้นตลาดและราคาตกต่ำ (ประพนธ์ โพธิ์ศรี, 2560)

แนวทางการส่งเสริมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรีฯ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์ ได้ศึกษาเรื่อง แนวคิดและการส่งเสริมการเกษตร ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการเกษตร

คือ การนำความรู้ วิธีการ และเทคนิคใหม่ ๆ ทางเกษตรไปแนะนำเผยแพร่ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร แล้วติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือจนบังเกิดผลสำเร็จ ขณะเดียวกันก็นำเอาปัญหาต่าง ๆ ทางเกษตรมาวิเคราะห์หาหนทางแก้ไข (พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์, 2545)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 แนวทางส่งเสริมการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง กรณีศึกษา
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี หมู่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอยะหริ่ง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากองค์ความรู้สรุปได้ว่า คนไทยรู้จักใช้ประโยชน์จากกล้วยมาตั้งแต่สมัยโบราณไม่ว่าจะบริโภคเป็นอาหาร ใช้ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ หรือใช้ประโยชน์ในงานด้านอื่น ๆ นับเป็นผลไม้ชนิดหนึ่งที่มีคุณประโยชน์ต่อร่างกาย เนื่องจากมีคุณค่าทางโภชนาการสูง และมีสรรพคุณช่วยป้องกัน และรักษาโรคได้หลายชนิด ซึ่งนอกจากจะบริโภคสดแล้วยังสามารถนำกล้วยมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ ได้มากมาย ในปัจจุบันมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงอุตสาหกรรมแปรรูปมากขึ้น ทำให้สามารถป้องกันกล้วยสดล้นตลาด ยกระดับราคาผลผลิตไม่ให้ตกต่ำ ช่วยยืดอายุการเก็บรักษา ส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ออกสู่ตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ และสร้างรายได้ที่ดีให้แก่ประเทศ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทาง

ส่งเสริมการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์การสัมภาษณ์อย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี และผู้ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี และ 2) ผู้ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี จำนวนทั้งหมด 14 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง และผู้ส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนจันทร์ศรี มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า วิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เลือกกล้วยเล็บมือนาง 2) เตรียมวัตถุดิบ และอุปกรณ์ 3) กรรมวิธีในการทำ และ 4) รูปแบบผลิตภัณฑ์ ด้านสภาพปัญหาในการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง มี 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด 2) กล้วยแปรรูปล้นตลาด และ 3) คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยสนใจในการสืบทอดภูมิปัญญา และด้านแนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้ง มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมการปลูกกล้วยเล็บมือนางในชุมชน 2) ด้านการส่งเสริมการสร้างมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรในชุมชน 3) ด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 4) ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักศึกษาและประชาชนผู้สนใจทั่วไป ในด้านการอภิปรายผล วิธีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ สภาพปัญหาในการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ และแนวทางส่งเสริมการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางอบน้ำผึ้งฯ จากการศึกษาข้อมูลไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสรุปโดยรวมว่า การแปรรูปกล้วยเล็บมือนาง เพื่อพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ ๆ และเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ซึ่งผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปกล้วยเล็บมือนาง ได้แก่ น้ำกล้วยเล็บมือนางหวานเข้มข้น แป้งกล้วยเล็บมือนาง กล้วยเล็บมือนางอบเนย กล้วยเล็บมือนางอบแห้ง กล้วยเล็บมือนางแผ่นบาง กล้วยเล็บมือนางทอดกรอบ (รสปาปริกา รสบาร์บีคิว) คุกกี้กล้วยเล็บมือนาง ข้าวเกรียบกล้วยเล็บมือนาง เป็นต้น ข้อเสนอแนะการดำเนินการวิจัย ได้แก่ 1) การศึกษาเรื่อง “ระบบนิเวศน์ชุมชน” กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะ ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) การศึกษาเรื่อง “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะ ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) การศึกษาเรื่อง “สายพันธุ์กล้วย” กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะ ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย . กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
เบญจมาศ ศิลาอ้อย. (2545). กล้วย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ประนอม โพธิ์ศรี. (2560). แม่ค้าอ่างทองแข็ง กล้วยล้นตลาดจนราคาตกแต่ขายไม่ออก เหลือแค่ หวีละ 7 บาท. เรียกใช้เมื่อ 17 ตุลาคม 2561 จาก https://www.matichon.co.th/local/news_535506
- พงษ์ศักดิ์ อังสิทธิ์. (2545). แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร. ประมวลสาระชุดวิชาการ ส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). ประมวลสารสนเทศ พร้อมใช้เรื่อง การแปรรูปกล้วย (Bananaprocessing). กรุงเทพมหานคร : สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Economic New Team. (2016). Knowledge and research management for SME entrepreneurs in healthy food marking. Retrieved October 17, 2561, from http://www.prachachat.net/new_detail.phpnmsid=1460346239

น้ำมันบัวบก: แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน
กรณีศึกษา กลุ่มสตรีบ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าช้าง
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช*

BUA BOK OIL: GUIDELINES FOR PROMOTING THE OCCUPATIONAL
GROUP TO THE BUSINESS COMMUNITY. A CASE STUDY BAN
SAIPAYHAN WOMEN'S GROUP VILLAGE NO.15 THAKHEUN
SUB - DISTRICT THA SALA DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT
PROVINCE THAILAND

สุดารัตน์ เอียดเหตุ

Sudarat Aiadhet

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

อุดมศักดิ์ เตโชชัย

Udomsak Dechochai

เดโช แขน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

เจียร ชูหนู

Chian Chunu

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: nong_sudarat@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มสตรีแม่บ้านไทรเพหาญหมู่ที่ 15 ตำบลท่าช้าง อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มสตรีแม่บ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าช้าง อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มสตรีแม่บ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าช้าง อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

* Received 29 February 2020; Revised 28 June 2020; Accepted 29 June 2020

เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มน้ำมันไบบ๊วกสตรีแม่บ้านไทรเพหาญ และผู้ส่งเสริมกลุ่มน้ำมันไบบ๊วกสตรีแม่บ้านไทรเพหาญ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มทำน้ำมันไบบ๊วก และ 2) ผู้ส่งเสริมกลุ่มทำน้ำมันไบบ๊วก จำนวนทั้งหมด 12 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องแปรรูปน้ำมันไบบ๊วก และผู้ส่งเสริมกลุ่มน้ำมันไบบ๊วก มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวมผลการวิจัยพบว่า 1) พัฒนาการการเกิดกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน มี 4 ขั้นตอน คือ 1.1) ขั้นตอนก่อตัวของกลุ่ม 1.2) ขั้นตอนดำเนินการปฏิบัติ 1.3) ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม และ 1.4) ขั้นตอนความสามัคคี 2) สภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน มี 4 ด้าน ได้แก่ 2.1) ด้านการผลิต 2.2) ด้านบรรจุภัณฑ์ 2.3) ด้านการส่งเสริมการตลาด และ 2.4) ด้านการตลาด 3) แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน มี 4 ด้าน ได้แก่ 3.1) ด้านการผลิต 3.2) ด้านบรรจุภัณฑ์ 3.3) ด้านการส่งเสริมการตลาด และ 3.4) ด้านการตลาด

คำสำคัญ: น้ำมันไบบ๊วก, แนวทางการส่งเสริม, กลุ่มอาชีพ, ธุรกิจชุมชน

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study development of the occupational group of the business community; A case study Ban Saipayhan women group, Village No.15, Thakheun Sub-district, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province, 2) to study the problems of the occupational group for the business community; A case study Ban Saipayhan women group, Village No.15, Thakheun Sub-district, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province, and 3) to study the guidelines for promoting the profession to the business community; A case study Ban Saipayhan women group, Village No.15, Thakheun Sub-district, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province. This research was qualitative research conducted by documents study and specific sampling interviews. The sample were selected from women's Bua Bok Oil makers of Bansaipayhan. The sample were divided into 2 groups: 1) a group of Bua Bok Oil makers, and 2) a group of Bua Bok Oil supporters. The sample were 12 persons. The sample were the persons who well known about Bua Bok Oil process more than 5 years. The data was analyzed and summarized to cast an overview and found that: 1) The development of the occupational group for the business community consisted with four steps: 1.1) establishing a group, 1.2) operation

processing, 1.3) expanding group, and 4) harmonizing. 2) The problems of the occupational Group for the business community, there were several problems following: 2.1) production, 2.2) packaging, 2.3) promotion, and 2.4) marketing. 3) The guidelines for promoting the occupation group to the business community such as 3.1) production, 3.2) packaging, 3.3) promotion, and 3.4) marketing.

Keywords: Bua Bok oil, Promoting Guideline, Occupation Group, Business Community

บทนำ

ธุรกิจชุมชนเป็นรูปแบบการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เอื้อกับชาวบ้าน ดำรงชีวิตได้มั่นคง และเข้มแข็ง ความสำเร็จของธุรกิจชุมชนมิใช่จะทำให้ได้ง่ายดายต้องอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชน ธุรกิจ ชุมชนเน้นเรื่องการบริหารจัดการเป็นกิจการสร้างรายได้ รูปแบบหนึ่งที่มีขนาดเล็กกว่าวิสาหกิจขนาดย่อม โดยผลผลิตจะเกิดจากสินทรัพย์ชุมชน ความรู้ ภูมิปัญญาดั้งเดิม ทักษะฝีมือ วัฒนธรรม ธรรมชาติหรืออื่น ๆ ที่เป็น พื้นบ้านมีรูปแบบการจัดการสมัยใหม่โดยคนในชุมชน เป็นกิจการของคนในชุมชน ธุรกิจชุมชนเป็นแนวทางหนึ่งในการยกระดับรายได้ชีวิตความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน หรือเกษตรกรในชนบทที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่เป็นกลุ่มคนที่ยากจนที่สุดของประเทศ หากกลุ่มชาวบ้านหรือกลุ่มเกษตรกรเหล่านี้มีรายได้สูงขึ้นจะส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ โดยในการประกอบธุรกิจชุมชนควรมุ่งเน้นสร้างความเข้มแข็งของชุมชนส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัตถุดิบในชุมชน โดยคนในชุมชนเพื่อคนในชุมชน อย่างไรก็ตามได้มีการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพธุรกิจชุมชนใน และพบแนวทางการการพัฒนาธุรกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จ โดยต้องเริ่มจากการสร้างฐานรากที่แข็งแรงในความเป็นผู้ประกอบการให้กับธุรกิจชุมชน จัดโครงสร้างให้แข็งแรงก่อนสร้างส่วนอื่น ๆ ปรับกระบวนการคิดและทัศนคติของผู้ประกอบการ พัฒนาระบบการจัดการจัดการ โดยเน้นด้านการตลาดและการเงิน และมีการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (ขวัญฤดี ตันตระบัณฑิตย์, 2551)

เมื่อกล่าวถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จของการจัดการธุรกิจชุมชน ได้แก่ 1) ความเข้าใจของสมาชิก จะต้องเข้าใจในความแตกต่าง ขอบเขต และข้อจำกัดของกลุ่มที่จัดตั้งขึ้น 2) ความต้องการและเป้าหมายของธุรกิจชุมชน ซึ่งบางชุมชนอาจทำการผลิตแค่พออยู่พอกิน รูปแบบของกลุ่มอาจเป็นเพียงกลุ่มเพื่อการผลิต เช่น กลุ่มทำนา หรือกลุ่มเลี้ยงสัตว์ บางชุมชนอาจมีเป้าหมาย คือ กำไร เพื่อนำกำไรมายกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของ สมาชิกให้ดีขึ้น 3) เงินทุน เพราะเงินทุนเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดความสำเร็จของธุรกิจชุมชน ดังนั้น

การดำเนินธุรกิจชุมชนจึงควรเริ่มจากกิจกรรมเล็กไปใหญ่ค่อย ๆ สะสมเงินทุนจากชุมชน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้เกิดขึ้นกับธุรกิจ การรวมทุนที่เล็กละน้อยอาจเข้ากันไปชุมชนอาจสามารถระดมทุนในรูปของสหกรณ์หรือบริษัทก็ได้ 4) ทรัพยากรบุคคล ซึ่งบุคคลประเหล่านี้นี้จะต้องมีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยาการใหม่ ๆ ทั้งนี้ จะต้องเป็นคนทำงานของชุมชน ชอบงานท้าทาย มีความเสียสละ ไม่หวังผลตอบแทนมากเกินไป และ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดตั้งธุรกิจชุมชน ถ้าสมาชิกไม่ร่วมมือธุรกิจชุมชนก็เกิดขึ้นไม่ได้ โดยที่สมาชิกควรมี 4 ร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ (ธนาวิทย์ บัวผ่าย, 2563) อาชีพถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม เพราะคุณภาพชีวิตของคนจะดี หรือไม่ดีจะขึ้นอยู่กับอาชีพที่ยึดถือปฏิบัติในแต่ละวันแต่ละเดือน แต่ละปี คนในชุมชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่เจ็บไม่ป่วยไม่ยากจน จะต้องมีการประกอบอาชีพได้กระทำในแต่ละวัน ชุมชนจึงจะเกิดความเข้มแข็ง และมั่นคง ตลอดทั้งไม่เกิดปัญหาสังคมในด้านอื่น ๆ ตามมาอีก แนวทางการส่งเสริมอาชีพเป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในแนวทางการพัฒนา โดยผ่านทางกระบวนการส่งเสริมชักนำ การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ การริเริ่มในการคิด ร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมกันและวางแผนปฏิบัติ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือทรัพยากรทางการบริหารตลอดจนอำนาจในการตัดสินใจในการกำหนดกิจกรรมแนวทางการดำเนินกิจกรรมของตนเองให้เกิดขึ้นภายในชุมชนด้วยความเต็มใจ (ชฎาพร ไชยศรี, 2552)

ซึ่งกลุ่มน้ำมันบัวบก เมื่อกล่าวถึงสรรพคุณใบบัวบก คือ เป็นไม้ล้มลุก อายุหลายปี เลื้อยแผ่ไปตามพื้นดิน ชอบที่ชื้นแฉะ แตกรากฝอยตามข้อ ประกอบด้วยสาระสำคัญหลายอย่างด้วยกัน เช่น บราโมไซ บรามิโมไซ มาดิแคสโซไซ เป็นไกลโคไซด์ที่มีฤทธิ์ต้านการอักเสบ กรดมาดิแคสซิกโทอะมิน (วิตามินบี 1) โรโบฟลาวิน (วิตามินบี 2) ไพรีดอกซิน (วิตามินบี 6) วิตามินเคแอสพาเรตกลูตาเมต ซีรีน ทรีโอนีนอาโนนไลซีนฮีสทีดิน แมกนีเซียม แคลเซียม โซเดียม สารไตรเตอเพนอยด์จะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างคอลลาเจน ซึ่งเปรียบเสมือนร่างแหที่ประกอบกันเป็นโครงสร้างของเซลล์ในส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และยังเป็นผนังที่หุ้มล้อมรอบหลอดเลือดอีกด้วย ดังนั้น ใบบัวบกจึงสามารถลดความดันเลือดได้เนื่องจากจะช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นให้แก่เส้นเลือด (ณัฐฐา พรอำนาจ, 2555) กลุ่มอาชีพบ้านไทรเพหาญ พื้นที่บ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าซิ่น อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา เป็นพื้นที่มีต้นไม้อายุเยอะจึงทำให้มีความชื้นมาก และเป็นพื้นที่มีสวนยางพารามาก จึงทำให้มีพืชใบบัวบกมากในพื้นที่บ้านไทรเพหาญ กลุ่มสตรีแม่บ้านไทรเพหาญได้จัดทำน้ำมันใบบัวบกขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการหารายได้ให้แก่ชุมชน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคีตัวตัวกันสร้างกลุ่มอาชีพภายในชุมชนขึ้น ดังนั้น จากความสภาพวิถีของคนในชุมชนที่มีความจำเป็นต้องแสวงหารายได้เข้าสู่ครอบครัว และชุมชน ทำให้มีการรวมกลุ่มสตรีที่จะผลิตผลิตภัณฑ์น้ำมันใบบัวบกขึ้นร่วมกัน และศึกษา

สภาพปัญหาในการทำน้ำมันไบบิวบิก ตลอดจนแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพชุมชน เพื่อสร้างความยั่งยืนให้แก่ธุรกิจชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มสตรีแม่บ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าซิ่น อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มสตรีแม่บ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าซิ่น อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มสตรีแม่บ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าซิ่น อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง น้ำมันไบบิวบิก: แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มสตรีบ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าซิ่น อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์มีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขต

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ และศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มน้ำมันไบบิวบิกสตรีแม่บ้านไทรเพหาญ และผู้ส่งเสริมกลุ่มน้ำมันไบบิวบิกสตรีแม่บ้านไทรเพหาญ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มทำน้ำมันไบบิวบิก และ 2) ผู้ส่งเสริมกลุ่มทำน้ำมันไบบิวบิก ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องแปรรูปน้ำมันไบบิวบิก และผู้ส่งเสริมกลุ่มน้ำมันไบบิวบิก มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ จากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ เอกสาร ตำรางานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับไบบิวบิก และทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์

1.3 ด้านสถานที่ คือ กลุ่มสตรีบ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าซิ่น อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โดยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านไบบิวบิกฯ และผู้ส่งเสริมน้ำมันไบบิวบิกสตรีแม่บ้านไทรเพหาญ มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป

ไป จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.78 – 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัย คือ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J., 1990) เท่ากับ 0.97 และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) สภาพปัญหาและพัฒนาการเกิดกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ และ 3) แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ นำบทสนทนาที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธี Content Analysis และสรุปผลโดยภาพรวม

3. การเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 สภาพปัญหาและพัฒนาการเกิดกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ ระยะที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล คือ เชิงคุณภาพด้วยสถิติคำร้อยละ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

พัฒนาการการเกิดกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน พบว่า มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนตัวของกลุ่ม การจัดตั้งกลุ่มสตรีเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 เกิดจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่จากปัญหาราคายางพาราที่ตกต่ำ ทำให้รายได้ไม่เพียงพอในการดำรงชีวิตอยากมีอาชีพเสริมมาช่วยเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว จึงคิดทำน้ำมันไบบิวกขึ้นมาเนื่องจากมีความรู้และมีวัตถุดิบพร้อม 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ ซึ่งหลังจากที่พูดคุยร่วมกันได้เกิดรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่ม มีการพูดคุยตกลงกัน และมีการวางแผน วางกฎระเบียบและวางแผนงานในการทำงานของกลุ่มรวมตัวกันตั้งกลุ่มสตรีบ้านไทรเพหาหาญ วางแนวทางการทำงานแยกตามหน้าที่การปฏิบัติงาน แบ่งปันหน้าที่ความรับผิดชอบความถนัดของแต่ละคน แล้วจึงลงมือทำน้ำมันไบบิวก 3) ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม เมื่อรวมกลุ่มแล้วเริ่มทำน้ำมันไบบิวกขายได้รับการตอบรับจากลูกค้า จึงได้มีการขยายตัวโดยเพิ่มการผลิตเพิ่มขึ้น เมื่อกลุ่มมีการเจริญเติบโตมีการขยายการผลิตของกลุ่มมีการระดมทรัพยากรการผลิตจากภายในและภายนอกชุมชน ผลที่ได้รับ คือ มีการตอบรับจากลูกค้า เมื่อซื้อไปแล้วกลับมาซื้อใหม่ และมีการซื้อไปฝากญาติ ๆ ด้วย และ 4) ด้านขั้นตอนสามัคคี กลุ่มสตรีบ้านไทรเพหาหาญมีความสามัคคี และเข้มแข็งเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นคนในครอบครัวทุกคนในกลุ่มมีความรักใคร่กลมเกลียวกัน คือ ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ จนทำให้งานกลุ่มสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยหลังจากกลุ่มมีความเข้มแข็งแล้ว จึงมีความคิดที่จะทำเป็นสินค้า OTOP ของชุมชน

โดยการรับสมาชิกเพิ่มขึ้นมีการติดต่อประสานงานกับกลุ่มจากภายนอก เพื่อนำสินค้าไปขาย หรือเพื่อหาวัตถุดิบในการผลิตต่อไป

ภาพที่ 1 ใบบวบที่ใช้ในการผลิตน้ำมันบวบ

ภาพที่ 2 น้ำมันบวบ

สภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน พบว่า มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการผลิต ทางกลุ่มมีปัญหาในด้านการผลิต เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ไม่มีความทันสมัย ขาดงบประมาณ ทำให้ผลิตออกมาช้า นอกจากนี้แล้วยังมีปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบ ซึ่งในบางช่วงขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ทำให้ต้องซื้อวัตถุดิบมาจากภายนอกชุมชน 2) ด้านบรรจุภัณฑ์ ยังไม่สวยงาม รูปทรงไม่ทันสมัย ฉลากไม่สวยงาม ทางกลุ่มมีแนวทางการคิดที่จะเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่ ให้เป็นขวดพลาสติกใส แล้วติดฉลากบรรจุภัณฑ์ ระบุวันเดือนปีผลิต สถานที่ผลิต และสรรพคุณ ภาพของน้ำมันใบบวบให้ครบถ้วน 3) ด้านการส่งเสริมการตลาด เป็นการส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่ผู้บริโภค เพื่อดึงดูดให้เกิดการซื้อจำนวนมากขึ้น ตัดสินใจซื้อได้รวดเร็วหรือเกิดความต้องการที่จะทดลองใช้สินค้า เช่น การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ โปรโมชัน และ 4) ด้านการตลาด ยังมีตลาดรองรับที่ไม่แน่นอน กลุ่มผู้ผลิตเป็นเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ยังไม่ที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน พบว่า มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการผลิต การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนโดยการสนับสนุนงบประมาณในการผลิตให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการผลิต ให้กลุ่มมีโอกาสขยายมีการกระจายสินค้าให้กว้างขวางมากขึ้น ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง ให้ทุกคนในชุมชนเข้ามาส่วนร่วมในการผลิต เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น 2) ด้านบรรจุภัณฑ์ ควรมีการออกแบบการใช้สี และการจัดองค์ประกอบศิลป์ นอกจากนี้ยังต้องมีการทำแบบร่างบรรจุภัณฑ์ (Idea Sketch) และพัฒนาแบบร่างให้ออกมาเป็นบรรจุภัณฑ์ต้นแบบที่สามารถใช้งานได้จริง เพื่อหาข้อบกพร่องและข้อดีข้อเสียจากการใช้งานจริงก่อนจะนำเข้าสู่กระบวนการผลิตและนำออกสู่ตลาด 3) ด้านการส่งเสริมการตลาด มีการบริหารจัดการ และขยายตัวสินค้าให้กว้างขวางมากขึ้น และเป็นที่ยอมรับ มีการประชาสัมพันธ์แหล่งผลิตเพื่อให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น และมีการส่งเสริมการตลาดในรูปแบบการขายผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อออนไลน์ต่าง ๆ มีตัวแทนจำหน่าย สนับสนุนให้เป็นสินค้าประจำตำบล และ 4) ด้านการตลาด มีการทำการตลาดแบบใหม่ การสร้างนโยบายการตลาดที่ประสบความสำเร็จและการค้นหาโอกาสในการขายสินค้า

และบริการและนำเสนอข้อมูลข่าวสาร การนำเทคนิคและกลยุทธ์ในการทำตลาดออนไลน์ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ และการสร้างแบรนด์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง น้ำมันบัวบก: แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มสตรีบ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าช้าง อำเภอนาทม จังหวัดนครราชสีมา พบประเด็นที่น่าสนใจ คือพัฒนาการเกิดกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน สภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน และแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

พัฒนาการการเกิดกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกัน ได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ อภิสร ชุ่มจิตร ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการจัดการธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา: ตำบลคลองเคียน อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนและธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม บ้านเจ้าขรัว มีศักยภาพการจัดการธุรกิจชุมชน ได้แก่ 1) การบริหารและการจัดการ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมและเพื่อเป็นการรวมกลุ่มอาชีพของคนในชุมชนผลิตสินค้า โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ความร่วมมือกันของคนในชุมชนและจากการถ่ายทอดวิชาการความรู้ เทคนิคงานฝีมือต่าง ๆ ของแกนนำกลุ่มพัฒนาฝีมือ 2) การผลิต สมาชิกจะเป็นผู้ผลิตสินค้าประเภทงานฝีมือ ตามชนิด รูปแบบ ขนาด สีส้น และวัสดุในการผลิต ที่แกนนำกลุ่มพัฒนาฝีมือกำหนดขึ้น และผลิตตามที่ลูกค้าสั่งซื้อ กระบวนการผลิตไม่ซับซ้อนมากนัก แต่ต้องใช้เวลาและความประณีตเพื่อให้มีความสวยงามมากที่สุด 3) การตลาด ลักษณะลูกค้าของกลุ่มแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 3.1) ผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า 3.2) ผลิตเพื่อวางจำหน่ายตามงานเทศกาลต่าง ๆ 3.3) ผลิตเพื่อฝากขายตามร้านขายของที่ระลึก และลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มแม่บ้านที่มีอำนาจในการซื้อสูง 3.4) การเงินและการลงทุน สร้างรายได้เสริมแก่สมาชิกได้ คนละประมาณ 4,000 - 5,000 บาทต่อเดือน 3.5) ผู้นำมีประสบการณ์ด้านงานฝีมือมีความตั้งใจทำงานเพื่อส่วนรวม มีเครือข่ายในการประสานงาน มีความรู้ความสามารถ เสียสละเวลาส่วนตัว และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และมีความกระตือรือร้น 3.6) คณะกรรมการกลุ่มมีจำนวนทั้งสิ้น 7 คน ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม กรรมการ เหนรัญญิก ประชาสัมพันธ์ และเลขานุการ 3.7) การมีส่วนร่วมของสมาชิก สมาชิกในกลุ่มมีการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบกัน ดีมาก 3.8) แรงงาน แกนนำกลุ่มพัฒนา 3.9) ระเบียบข้อบังคับของชุมชน 3.10) ความสัมพันธ์กิจกรรมภายนอก 3.11) สวัสดิการ ภายในกลุ่ม และ 3.12) การสร้างเครือข่าย โดยส่งเสริมให้ประชาชนหมู่บ้านใกล้เคียงสนใจหันมาผลิตสินค้า ประเภทงานฝีมือมากขึ้น และสร้างเครือข่าย

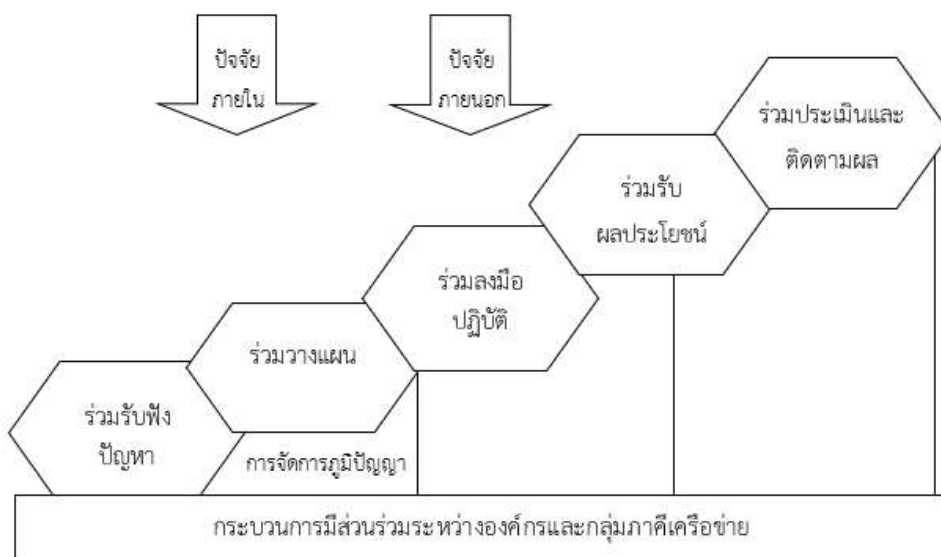
กับหน่วยงานภายนอกเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่าย ได้แก่ กลุ่มสตรีตำบลกะไหล และกลุ่มสตรีจังหวัดพังงา (อภิสร่า ชุ่มจิตร, 2557)

สภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ นฤมล พึ่งกิจ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนา กลุ่มอาชีพสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพุดเตย จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ ด้านผู้นำกลุ่มอาชีพ ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน ด้านการเงินและบัญชี ด้านการวางแผนการดำเนินงาน ตามลำดับ ส่วนสภาพการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม มี 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารสมาชิกกลุ่มอาชีพ ด้านคุณภาพสินค้าหรือการบริการของกลุ่มอาชีพ ด้านการจัดการสินค้าหรือบริการ ด้านการพัฒนากลุ่มอาชีพ ด้านผลลัพธ์การดำเนินงานกลุ่มอาชีพตามภารกิจของกลุ่มอาชีพ ด้านการบริหารการตลาด เท่ากับด้านการจัดการความรู้และข้อมูล และด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ตามลำดับ (นฤมล พึ่งกิจ, 2559)

แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ สุนงค์ลักษณ์ ตั้งปรัชญากุล ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล โพนงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มอาชีพต้องการให้มีการระดมทุนของกลุ่มและมีการสนับสนุนเงินทุนจากภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อการกู้ยืมในการพัฒนากลุ่มอาชีพ เช่น ขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอกมลาไสยเกษตร อำเภอกมลาไสย องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามหรือเพิ่มหุ้นเพื่อระดมทุนจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มควรมีแนวทางในการบริหารจัดการความขัดแย้งที่ชัดเจน ผู้บริหารกลุ่มควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนาของกลุ่มอาชีพของตน มีการนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ และกลุ่มอาชีพควรแสวงหาตลาดใหม่เพิ่มเติมอยู่เสมอ (สุนงค์ลักษณ์ ตั้งปรัชญากุล, 2557)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 ปัจจัยสู่ความสำเร็จธุรกิจชุมชนมีโอกาที่จะพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากองค์ความรู้สรุปได้ว่า ปัจจัยสู่ความสำเร็จธุรกิจชุมชนมีโอกาที่จะพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวตามสถานการณ์ โดยเฉพาะด้านความต้องการของผู้บริโภค องค์กรต้องมีการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ และกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ เช่น คือ การกำหนดความรู้เกี่ยวกับการกำหนดผลิตภัณฑ์ผ่านการคิดและตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม การแสวงหาความรู้ที่มาจากภายในกลุ่มและภายนอกเพื่อให้เกิดความรู้เฉพาะของกลุ่ม และนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อให้สมาชิกมีความรู้และทักษะในการผลิตมากขึ้น และเป็นการจัดเก็บความรู้ในตัวบุคคล และการถ่ายทอดความรู้หรือปราชญ์ชุมชนนั่นเอง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มน้ำมันไบบิวกสตรีแม่บ้านไพร

เพหาญ และผู้ส่งเสริมกลุ่มน้ำมันไบบวบกสตรีแม่บ้านไทรเพหาญ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มทำน้ำมันไบบวบก และ 2) ผู้ส่งเสริมกลุ่มทำน้ำมันไบบวบก จำนวนทั้งหมด 12 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องแปรรูปน้ำมันไบบวบก และผู้ส่งเสริมกลุ่มน้ำมันไบบวบก มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า ด้านพัฒนาการการเกิดกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน มี 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนก่อตัวของกลุ่ม 2) ขั้นตอนดำเนินการปฏิบัติ 3) ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม และ 4) ขั้นตอนความสามัคคี ด้านสภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการผลิต 2) ด้านบรรจุภัณฑ์ 3) ด้านการส่งเสริมการตลาด และ 4) ด้านการตลาด และด้านแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการผลิต 2) ด้านบรรจุภัณฑ์ 3) ด้านการส่งเสริมการตลาด และ 4) ด้านการตลาด ในด้านการอภิปรายผล พัฒนาการเกิดกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ สภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ และแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชนฯ จากการศึกษาข้อมูลไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสรุปโดยรวมว่า องค์ประกอบที่สำคัญของธุรกิจชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนเป็นเจ้าของ และผู้ดำเนินการผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน การริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน ซึ่งมีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาสากลมีการดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ ข้อเสนอแนะการดำเนินการวิจัย ได้แก่ 1) ควรศึกษาการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับน้ำมันไบบวบกของกลุ่มสตรีบ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าช้าง อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มสตรีบ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าช้าง อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) ควรศึกษาแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาทำน้ำมันไบบวบกของกลุ่มสตรี บ้านไทรเพหาญ หมู่ที่ 15 ตำบลท่าช้าง อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญฤดี ตันตระกูลบัณฑิตย์. (2551). แนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชน. วารสารการพัฒนาท้องถิ่น, 3(1), 122-134.
- ชญาพร ไชยศรี. (2552). กลยุทธ์การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน แม่บ้านเกษตรกรบ้านผาฆ้อง ตำบลห้วยส้ม อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและการประเมินผล. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ณัฐฐา พรอำนาจ. (2555). 49 สมุนไพรใกล้ตัว สารพัดรักษาโรค. กรุงเทพมหานคร: ณ ดา.

- ธนาวิทย์ บัวฝ้าย. (2563). ธุรกิจชุมชน: แนวทางในการพัฒนาชนบท. เรียกใช้เมื่อ 9 มกราคม 2563 จาก <http://www.hu.ac.th/academic/article/Mk/Business%20community.html>
- นฤมล พึ่งกิจ. (2559). การพัฒนากลุ่มอาชีพสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพุเตย จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(2), 201-214.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- สุนงค์ลักษณ์ ตั้งปรัชญากุล. (2557). แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโพรงงาม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. GRADUATE STUDIES JOURNAL, 11(53), 125-132.
- อภิสร่า ชุ่มจิตร. (2557). การพัฒนาศักยภาพการจัดการธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา: ตำบลคลองเคียน อำเภอดงแก้ว จังหวัดพังงา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 10(2), 94-139.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.

เหรียญบอกบุญ: แนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทาน
แบบสวยงาม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว
อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช*

RIAN BOK BOON: THE CAREER PROMOTING GUIDELINES OF
BEAUTIFUL MODEL SCATTERING COIN MAKER. A CASE STUDY: BAN
HUAY DIN DAN COMMUNITY MOO. 12 KHAOKHAOW SUB-DISTRICT
THUNG SONG DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT
PROVINCE THAILAND

วรรณฤดี โฉมทอง

Wanrudee Chomthong

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

เดโช แขน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkaew

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

ชวนะ ทองนุ่น

Chavana Thongnun

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: wanrudee87@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม กรณีศึกษา บ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม กรณีศึกษา บ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม กรณีศึกษา บ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษา

* Received 29 February 2020; Revised 28 June 2020; Accepted 29 June 2020

เอกสาร และสัมภาษณ์มีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพทำเหรียญโปรยทาน และผู้ส่งเสริมทำเหรียญโปรยทาน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพทำเหรียญโปรยทาน และ 2) ผู้ส่งเสริมเหรียญโปรยทาน จำนวนทั้งหมด 15 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องเหรียญโปรยทาน และผู้ส่งเสริมเหรียญโปรยทาน มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวมผลการวิจัยพบว่า 1) อาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1.1) เตรียมวัสดุและอุปกรณ์ 1.2) การพับ และการวางเหรียญ 1.3) การขึ้นรูปของเหรียญโปรยทาน และ 1.4) การตัดแต่งและรูปแบบเหรียญโปรยทาน 2) สภาพปัญหาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม มี 2 ด้าน ได้แก่ 2.1) ด้านความชำนาญในการพับเหรียญโปรยทาน และ 2.2) ด้านการส่งเสริมด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ 3) แนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม มี 2 ด้าน ได้แก่ 3.1) ด้านความชำนาญในการพับเหรียญโปรยทาน และ 3.2) ด้านการส่งเสริมด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์

คำสำคัญ: เหรียญบอบุญ, แนวทางการส่งเสริมอาชีพ, เหรียญโปรยทาน

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study beautiful model scattering coin-making professions; A case study: Ban Huay Din Dan Community, Moo.12, Khaokhaow Sub-district, Thung Song District, Nakhon Si Thammarat Province, 2) to study problems of beautiful model scattering coin-making career; A case study: Ban Huay Din Dan Community, Moo.12, Khaokhaow Sub-district, Thung Song District, Nakhon Si Thammarat Province, and 3) to study guidelines for the promotion of beautiful model scattering coin-making career; A case study: Ban Huay Din Dan Community, Moo.12, Khaokhaow Sub-district, Thung Song District, Nakhon Si Thammarat Province. This research was qualitative research method by document study and specific sampling interview. The entire sample group was beautiful model scattering coin makers and beautiful model scattering coin making supporters that divided into 2 groups such as 1) beautiful model scattering coin makers 2) beautiful model scattering coin making supporters. The sample was 15 persons. The entire sample was well known about beautiful model scattering coin making and supported more than 5 years. The data was analyzed and concluded to cast an overview. The research found that: 1) The beautiful model scattering coin-making career was consisted with 4 steps:

1.1) reparation of materials and equipment 1.2) folding and placing coins
1.3) forming of a scatter coin and 1.4) decoration and format. 2) The problems of
beautiful model scattering coin-making career have 2 problems: 2.1) skill for
scattering coin-making, and 2.2) promotion and public relation. 3) The guidelines
for the promotion of beautiful model scattering coin-making career such as
3.1) skill for making scattering coin and 3.2) promotion and public relation.

Keywords: Rain Bok Bun, Career Promotion, Scattering Coin

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยเริ่มเข้าสู่การเป็นระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมมากขึ้น เปิดโอกาส
ให้บุคคลทั่วไปเลือกหรือตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ตามความสามารถและ
โอกาสของตน รวมถึงการมีเสรีภาพในการประกอบกิจการทางธุรกิจ การเลือกอุปโภคบริโภค
สินค้าและบริการต่าง ๆ มากขึ้น เมื่อสังคมไทยได้นำระบบเศรษฐกิจนี้เข้ามาใช้จึงทำให้เกิด
ช่องว่างด้านการดำเนินชีวิตของประชากรไทยที่แตกต่างกันออกไปจากความสามารถและ
โอกาสของบุคคลทำให้ระดับรายได้แตกต่างกัน รวมถึงการแข่งขันทางเศรษฐกิจของธุรกิจ
ในท้องถิ่นที่ไม่มีศักยภาพในการแข่งขันที่เพียงพอกับธุรกิจขนาดใหญ่ได้ ดังนั้น การส่งเสริมการ
แข่งขันเศรษฐกิจในระดับฐานรากจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างความ
เข้มแข็งของชุมชน โดยเฉพาะการส่งเสริมการรวมกลุ่มของประชาชนในการประกอบธุรกิจเป็น
วิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มอาชีพในชุมชนซึ่งมีทรัพยากรอยู่แล้วให้มีการพัฒนาความสามารถและ
ศักยภาพเพื่อสร้างโอกาสในการแข่งขันและให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตัวเองได้ (สุชานาถ
พัฒนวังศ์งาม, 2554) อย่างไรก็ตามการส่งเสริมเฉพาะด้านเศรษฐกิจอย่างเดียวนั้นมีอาจสร้าง
ความเข้มแข็งและยั่งยืนได้จึงจำเป็นต้องส่งเสริมในด้านอื่นควบคู่กันไป เช่น การส่งเสริม การลด
รายจ่ายและเพิ่มรายได้ของคนในชุมชน การสร้างความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของคน
ในชุมชน หรือการสร้างควมสามัคคีในชุมชน โดยปราศจากความขัดแย้ง เป็นต้น
(วิภาวี กฤษณะภูติ, 2556) ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งฉบับปี 2550 มาตรา 87
ฉบับ 2560 มาตรา 74 และมาตรา 75 นั้นได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอาชีพโดยได้บัญญัติ
ไว้ทำให้แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมีความชัดเจนรอบด้านและผูกพันรัฐมากกว่าเดิม เช่น
ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุ่มครองและรักษา
ผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร ซึ่งการบัญญัติไว้
ในรัฐธรรมนูญในประเด็นดังกล่าวถือเป็นการส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนในประเทศทั้งทางตรง
และทางอ้อมโดยจัดทำแผนปฏิบัติการกำหนด ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ซึ่งกำหนดให้กรมพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ถ่ายโอนภารกิจด้านการพัฒนาอาชีพให้แก่เทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น งานส่งเสริมการ พัฒนาอาชีพแก่กลุ่มอาชีพ การสนับสนุนทุน ดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การ ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร งานฝึกอาชีพ อุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมไทย เป็นต้น

การทำเหรียญบอกบุญของภูมิปัญญาการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม เพื่อ ส่งเสริมอาชีพในชุมชน บ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอยางสง จังหวัด นครศรีธรรมราช ได้จัดทำเหรียญบอกบุญ หรือที่เรียกกันว่า เหรียญโปรยทานในพิธีงาน บวช เมื่อบวชเป็นพระจะต้องมีการโปรยทานก่อนเข้าโบสถ์ตรงจุดนี้ จึงทำให้เกิดคิดงาน ประดิษฐ์ขึ้นมาอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การห่อเหรียญด้วยกระดาษแก้วสีต่าง ๆ เพื่อให้เห็นได้ ชัด แต่ปัจจุบันนี้การห่อเหรียญด้วยกระดาษแก้วสีไม่ค่อยจะมีแล้ว ส่วนมากจะคิดค้นให้มีการ สนใจมากยิ่งขึ้น คือ การห่อเหรียญด้วยริบบิ้นเป็นรูปต่าง ๆ เช่น รูปดาว รูปหัวใจ ดอกกุหลาบ หรือรูปผลไม้ต่าง ๆ ทำให้มีความน่าสนใจและเด่นชัดยิ่งขึ้น การประดิษฐ์เหรียญ โปรยทานกับริบบิ้นเหมาะสำหรับเป็นของที่ระลึกในงานประเพณีต่าง ๆ (ดวงพร สุวรรณกุล, 2558)

เหรียญบอกบุญ มีในอดีตเชื่อกันว่าพระพุทธรเจ้าทรงสละราชย์สมบัติแล้วออกผนวช โดยไม่ปรารถนาที่จะเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ทรงสละเงินทองทรัพย์สมบัติมากมายให้แก่ผู้อื่น โดย ไม่หวังผลตอบแทน การโปรยทานเป็นการสละเงินทองทรัพย์สมบัติเป็นทานแก่ผู้อื่นโดยไม่หวัง ผลตอบแทน โดยถือคติตามที่พระพุทธรเจ้าทรงสละราชย์สมบัติออกผนวช การโปรยทานก่อน เข้าโบสถ์เป็นการแสดงว่าต่อจากนี้ไปนาคได้สละสมบัติทุกอย่างแล้ว เพื่อดำเนินชีวิตตาม แบบอย่างองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นอกจากนั้น การโปรยทานยังเป็นการสอนคนให้ รู้จักเสียสละโดยปราศจากเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น การโปรยทานนั้นจะมีก็ได้ไม่มีก็ได้ ไม่ใช่ ข้อกำหนดตายตัว เนื่องจากไม่ใช่พิธีที่เกี่ยวข้องกับการบวช ถึงไม่มีการโปรยทานก็บวชสำเร็จ เป็นพระได้เช่นกัน เหรียญโปรยทานทำขึ้นเพื่อใช้ในพิธีต่าง ๆ หรือเป็นของที่ระลึกสำหรับแจก คนในงาน เช่น งานบวช งานแต่ง และงานศพ เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องเหรียญบอกบุญ: แนวทางการส่งเสริมอาชีพ การทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม กรณีศึกษา บ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอยางสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการสร้างกลุ่มอาชีพการทำเหรียญโปรยทานเป็นการ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์หลังจากทำสวน หรืออาชีพส่วนตัว ชุมชนบ้านห้วยดินดานควรมี การแนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ กลุ่มอาชีพในชุมชน และกลุ่มมีความเข้มแข็ง และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม กรณีศึกษา บ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอยางสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม กรณีศึกษา บ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม กรณีศึกษา บ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เหรียญบอบุญ: แนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์การ สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขต

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อ ศึกษาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงามฯ และสภาพปัญหาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงามฯ เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงามฯ โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบอาชีพทำเหรียญโปรยทาน และผู้ส่งเสริมทำเหรียญโปรยทาน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ประกอบอาชีพทำเหรียญโปรยทาน และ 2) ผู้ส่งเสริมเหรียญโปรยทาน จำนวนทั้งหมด 15 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องเหรียญโปรยทาน และผู้ส่งเสริมเหรียญโปรยทาน มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ จากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ เอกสาร ตำรางานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการทำเหรียญโปรยทาน และทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์

1.3 ด้านสถานที่ คือ บ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โดยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม และผู้ส่งเสริมการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.78 – 1.00 ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัย คือ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Cronbach, L. J., 1990) เท่ากับ 0.95 และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) สภาพปัญหาและอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม และ 3) แนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม นำบทสนทนาที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธี Content Analysis และสรุปผลโดยภาพรวม

3. การเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2) สภาพปัญหาและอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม ระยะที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล คือ เชิงคุณภาพด้วยสถิติคำร้อยละ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

อาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงามฯ พบว่า ชุมชนบ้านห้วยดินดานมีอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ การทำเหรียญโปรยทาน จะต้องเตรียมอุปกรณ์ที่สำคัญ คือ ริปบิ้นใช้เบอร์ 2 กรรไกรใช้ตัด ริปบิ้น และใช้ตัดตกแต่ง เหรียญใช้สำหรับทำเหรียญโปรยทาน แม่เหล็กสำหรับแม่criบิ้น และสายวัดความยาวเพื่อวัดความยาวของริปบิ้น 2) การพับ และการวางเหรียญ ในการพับและวางเหรียญ จะต้องตัดริปบิ้นทั้งหมด 4 เส้น ให้ความยาวเท่า ๆ กัน และทำการพับคล้องเข้าสลับกัน เอาเส้นที่ 1 ตัด เส้นที่ 2 คล้องเส้นที่ 1 เส้นที่ 3 คล้องเส้นที่ 2 เส้นที่ 4 คล้องเส้นที่ 3 และสอดเข้าไปในช่องเส้นที่ 1 แล้วดึงให้แน่น แล้วนำเหรียญมาตั้งไว้ตรงกลาง จากนั้นพับเส้นที่สั้นลงมา พลิกไปพลิกมา ซ้ายไปขวา ขวาไปซ้าย ล่างขึ้นบน บนลงล่าง แล้วดึงให้แน่น เป็นอันเสร็จ 3) การขึ้นรูปของเหรียญโปรยทาน การขึ้นรูปของเหรียญโปรยทานนั้นทำได้หลายรูปแบบอยู่ที่เราจะเลือกทำในรูปแบบไหน เช่น ถ้าเป็นการทำกลีบดอกบัว เมื่อวางเหรียญแล้วจะต้องพลิกกลับด้านแล้วพับสามเหลี่ยมไปทางด้านหลังเพื่อสอดปลายเข้าทางขวาไปทางซ้ายจะได้ 1 กลีบ กลีบดอกบัวขึ้นในทำเหมือนกันทั้งหมด 4 กลีบขึ้นนอก และทำกลีบขึ้นใน นำริปบิ้นสอดเข้าทางด้านหลังในช่องจะได้กลีบขึ้นในทำแบบนี้ทั้ง 4 ชั้น และดึงปลายให้กระชับจะได้รูปแบบดอกบัว และ 4) การตัดแต่ง และรูปแบบเหรียญโปรยทาน การตกแต่งและรูปแบบเหรียญโปรยทาน เมื่อได้ทำการพับและขึ้นรูปวางเหรียญตามรูปแบบที่ต้องการเสร็จให้ใช้กรรไกรตัดแต่งส่วนที่เหลือของริปบิ้นให้สวยงามตามที่ต้องการ

ภาพที่ 1 การพับและการวางเหรียญ

ภาพที่ 2 การทำกลีบดอกบัวชั้นนอก

ภาพที่ 3 การทำกลีบดอกบัวชั้นใน

ภาพที่ 4 การทำแบบสำเร็จ

สภาพปัญหาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงามๆ พบว่า ชุมชนบ้านห้วยดินดานพบเจอสภาพปัญหา มี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความชำนาญในการพับเหรียญโปรยทาน ปัญหาความไม่ชำนาญในการพับเหรียญโปรยทาน ทำให้ส่งผลต่อลูกค้าได้รับของล่าช้า และเหรียญโปรยทานอาจออกมาไม่สวยงามตามที่ลูกค้าต้องการเพราะขาดความชำนาญในการทำ จึงต้องฝึกทำบ่อย ๆ และ 2)) ด้านการส่งเสริมด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เกิดจากการไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนในเรื่องของสถานที่ทำเหรียญโปรยทาน และการราคาที่สูงแพงเกินไปเมื่อลูกค้าไปซื้อผ่านแม่ค้าคนกลางและการบรรจุผลิตภัณฑ์ยังไม่เป็นที่ดึงดูดคนซื้อ

แนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงามๆ พบว่า มีแนวทางส่งเสริม 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความชำนาญในการพับเหรียญโปรยทาน การแก้ไขปัญหาคือความไม่ชำนาญในการพับเหรียญโปรยทาน ต้องมีพื้นฐานการพับเหรียญโปรยทานและฝึกฝนบ่อย ๆ จากรูปแบบง่าย ๆ หรือเริ่มทำจากรูปแบบที่งาน ๆ ก่อนให้เกิดความชำนาญจึงค่อย ๆ เริ่มทำรูปแบบอื่นที่ยากขึ้นไปเรื่อย ๆ จนถึงรูปแบบที่ยากตามที่ลูกค้าต้องการได้ และ 2) ด้านการส่งเสริมด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ต้องมีป้ายโฆษณาหรือลงโฆษณาในโลกโซเชียลเพื่อให้คนอื่นได้รู้ถึงสถานที่ ที่ทำเหรียญโปรยทาน และง่ายต่อการติดต่อสั่งซื้อของลูกค้า

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอกู่ทอง จังหวัด นครศรีธรรมราช พบประเด็นสำคัญ คือ อาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงามฯ สภาพ ปัญหาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงามฯ และแนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำ เหรียญโปรยทานแบบสวยงามฯ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

อาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงามฯ ไม่พบบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกัน ได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ ญัฐอริยา สุขสุวรรณพร ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างอาชีพเสริมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ผลการวิจัยพบว่า อาชีพเสริมที่ ประชาชนมีความต้องการมากที่สุด คือ อาชีพเสริมด้านการบริหาร รองลงมา อาชีพเสริมด้าน เกษตรกรรม อาชีพเสริมด้านศิลปหัตถกรรม และอาชีพเสริมด้านรับจ้าง โดยประเภทอาชีพ เสริมต้องการมากที่สุด คือ อาชีพค้าขายในด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนพบว่า ประชาชนมี ระดับคุณภาพชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกับความต้องการอาชีพเสริมของประชาชน ซึ่งในด้านผลกระทบต่ออาชีพเดิมประชาชนมีความต้องการอยู่ระดับที่สูงที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนยังคงมีแนวคิดที่จะประกอบอาชีพที่ตนเองถนัด โดยอาชีพเสริมนั้นต้องไม่มี ผลกระทบต่ออาชีพเดิมไม่ต้องเดินทางไปทำงานในต่างพื้นที่ และยังต้องการที่จะมีอาชีพเสริม เป็นลักษณะแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่สมาชิกในครอบครัวมาช่วยกันทำ และเมื่อศึกษา ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ที่แตกต่างกัน ต่างมีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน ไปด้วย (ญัฐอริยา สุขสุวรรณพร, 2553)

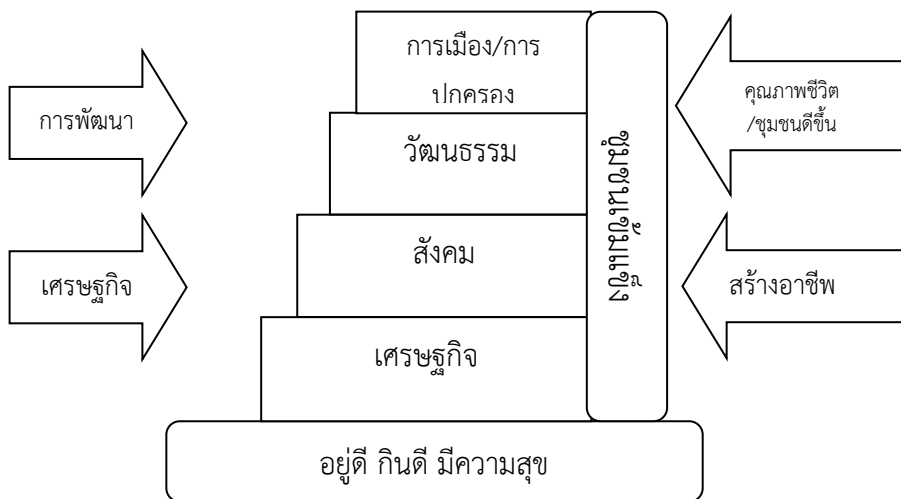
สภาพปัญหาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงามฯ ไม่พบบงานวิจัยที่สามารถ เปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ อัมพร เอียดวงศ์ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกเรื่องการประดิษฐ์เหรียญโปรยทานจากใบลานเพื่อพัฒนาทักษะ ปฏิบัติงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอนมีความเห็นว่ามีปัญหาในการเรียน งานประดิษฐ์ ร้อยละ 66.67 ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ร้อยละ 66.67และนักเรียนส่วนใหญ่มี ความต้องการสื่อการเรียนรู้ในรูปชุดฝึกที่มีขั้นตอนการฝึกทักษะปฏิบัติจริง ร้อยละ 65.00 และ ต้องการประดิษฐ์ที่เป็นของใช้ใกล้ตัวและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ร้อยละ 61.67 (อัมพร เอียดวงศ์, 2560)

แนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงามฯ ไม่พบบงานวิจัย ที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คืองานวิจัยของ ภาควัต ศรีสุรพล ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพใหม่มีความเข้มแข็งในตำบลนาชุมแสง

อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพการส่งเสริมกลุ่มอาชีพทอผ้าฝ้ายในตำบลนาชุมแสง ประกอบด้วย การจัดทำทะเบียนสมาชิก การทอผลิตภัณฑ์ตามความถนัด การฝึกอบรม พัฒนาศักยภาพ การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การจัดทำบัญชี การประชาสัมพันธ์และการจัดจำหน่ายส่วนปัญหาการพัฒนาของกลุ่มอาชีพในตำบลนาชุมแสง ได้แก่ ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือการสร้างสินค้าใหม่ ๆ ให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า ขาดการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นในการผลิต รวมทั้งขาดการประชาสัมพันธ์และการจัดการที่ดี เนื่องจากการดำเนินงานจำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มและในจังหวัดเท่านั้นสำหรับแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสง ประกอบด้วย การจัดทำทะเบียนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มอาชีพและสมาชิกภายในกลุ่มอาชีพ การศึกษาดูงาน สนับสนุนการจัดทำระบบบัญชีอย่างง่าย สนับสนุนการจัดกิจกรรม การแสดงหรือจำหน่ายสินค้าโอท็อปในงานประจำปีและงานอื่น ๆ ตามความเหมาะสม (ภาควัต ศรีสุรพล, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากองค์ความรู้สรุปได้ว่า การสร้างรายได้และอาชีพของคนในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นพื้นฐานที่สามารถส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ตลอดทั้งส่งผลให้เกิดความสงบสุขในการอยู่ร่วมกันของสังคมเป็นอย่างมาก และความมั่นคงทางรายได้และอาชีพที่ประชาชนที่สามารถส่งผลให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาอาชีพของประชาชนให้มีความสอดคล้องและตรงต่อความต้องการของตลาด โดยการส่งเสริมให้มีผลผลิตจากการประกอบ

อาชีพที่มีปริมาณที่เหมาะสมและมีคุณภาพ ตลอดทั้งมีตลาดรองรับผลผลิต ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเสริมสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ในการฝึกและพัฒนาการประกอบอาชีพแก่ประชาชน โดยการบูรณาการจากสภาพความเป็นอยู่และสภาวะทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นและควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มอาชีพตามความต้องการและความพร้อมของประชาชน อีกหนึ่งทางเลือกของการเสริมสร้างรายได้ของประชาชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้มีชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม 2) ศึกษาสภาพปัญหาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์มีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการทำเหรียญโปรยทาน และผู้ส่งเสริมทำเหรียญโปรยทาน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ประกอบการทำเหรียญโปรยทาน และ 2) ผู้ส่งเสริมเหรียญโปรยทาน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องเหรียญโปรยทาน และผู้ส่งเสริมเหรียญโปรยทาน มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า อาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เตรียมวัสดุและอุปกรณ์ 2) การพับ และการวางเหรียญ 3) การขึ้นรูปของเหรียญโปรยทาน และ 4) การตัดแต่ง ด้านสภาพปัญหาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม มี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความชำนาญในการพับเหรียญโปรยทาน 2) ด้านการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ และด้านแนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม มี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความชำนาญในการพับเหรียญโปรยทาน และ 2) ด้านการส่งเสริมด้านการการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ในด้านการอภิปรายผล อาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม สภาพปัญหาอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม และแนวทางการส่งเสริมอาชีพการทำเหรียญโปรยทานแบบสวยงาม จากการศึกษาข้อมูลไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสรุปโดยรวมว่า การส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็งเพื่อให้เกิดความมั่นคงมีผลประกอบการที่ดีต่อเนื่อง และการดำเนินการจัดการที่เป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งยังมีการพัฒนาฝีมืออย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับมาตรฐานของคุณภาพของสินค้า ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ จัดจำหน่ายการจัดแสดงสินค้าในงานโอท็อปทั้งระดับภูมิภาคและระดับประเทศต่อไป ข้อเสนอแนะการดำเนินการวิจัย ได้แก่ 1) ควรศึกษาวิธีการพับเหรียญโปรยทาน กรณีศึกษา บ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ควรศึกษาช่องทางการตลาด กรณีศึกษา บ้านห้วยดิน

ดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) ครัวเรือนเรื่องความเชื่อของเหรียญโปรยทาน กรณีศึกษา บ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐรียา สุขสุวรรณพร. (2553). การสร้างอาชีพเสริมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดวงพร สุวรรณกุล. (2558). ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา. เรียกใช้เมื่อ 8 กันยายน 2562 จาก <https://blogspot.com>
- ภาควัต ศรีสุรพล. (2560). แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็งในตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม, 4(1), 85-98.
- วิภาวี ฤกษ์ณะภูติ. (2556). การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: การเรียนรู้จากกลุ่มอาชีพทอผ้าฝ้ายใน จังหวัดขอนแก่น. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, 30(1), 162-188.
- สุขนานถ พัฒนวงศ์งาม. (2554). รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มทองเหลืองสาน อำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- อัมพร เอียดวงศ์. (2560). การพัฒนาชุดฝึก เรื่องการประดิษฐ์เหรียญโปรยทานจากใบลานเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติงานกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ใน รายงานวิจัย ครูชำนาญการพิเศษ. โรงเรียนเทศบาลวัดท่าโพธิ์.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.

ผึ่งยวน: วิธีการจับผึ่งยวนโดยธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมอาชีพในชุมชน
กรณีศึกษา: บ้านทอนวังปราง หมู่ที่ 9 ตำบลละอาย อำเภอดวาง
จังหวัดนครศรีธรรมราช*

PUENG YUAN: HOW TO INHERENTLY CATCH PUENG YUAN TO
PROMOTE CAREERS IN THE COMMUNITY: A CASE STUDY BAN
TORNWANGPRANG VILLAGE NO.9 LA - AI SUB - DISTRICT CHAWANG
DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE THAILAND

ธีรวัช ประจักษ์

Theethawat Prajak

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

เดโช แชน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

พระมหาศักดิ์ดา หารเทศ

Phramaha Sakda Hanthet

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: theethawat_prajak1@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) วิธีการจับผึ่งยวน 2) สภาพปัญหาการจับผึ่งยวน และ 3) แนวทางส่งเสริมอาชีพการจับผึ่งยวน โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง จากตัวแทนกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพจับผึ่งยวน และผู้ส่งเสริมเกษตรกรจับผึ่งยวน จำนวนทั้งหมด 15 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องการจับผึ่งยวน และผู้ส่งเสริมการจับผึ่งยวน มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการจับผึ่งยวน มี 9 ขั้นตอน ได้แก่ 1.1) บุกาครู 1.2) การเลือกสภาพและต้นไม้ในการจับผึ่ง 1.3) การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ใน

* Received 29 February 2020; Revised 28 June 2020; Accepted 29 June 2020

การจับผึ้ง 1.4) การว่าคาถาสยบผึ้ง 1.5) การตอกทอยเพื่อไปจับผึ้ง 1.6) การโยงสายครุ 1.7) การรมควันเพื่อไล่ผึ้ง 1.8) การตัดหัวน้ำผึ้ง และ 1.9) การบรรจุภัณฑ์น้ำผึ้ง 2) สภาพปัญหาการจับผึ้งยวน มี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านภาชนะบรรจุน้ำผึ้งยวนไม่สะอาด ด้านการขาดความรู้ในการเก็บรักษา ด้านสภาพอากาศในการเก็บน้ำผึ้ง ด้านการสืบทอดทายาท ด้านใช้วัสดุที่ไม่เหมาะสมในการจับผึ้ง ด้านการเกิดอุบัติเหตุจากการจับผึ้ง และด้านศัตรูของผึ้ง 3) แนวทางการส่งเสริมอาชีพการจับผึ้งยวน มี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการบรรจุภัณฑ์ ด้านความรู้การเก็บรักษา น้ำผึ้ง ด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาการจับผึ้ง (ตีผึ้ง) ด้านการถ่ายทอดความรู้สู่ทายาทรุ่นหลัง ด้านการผลิตและการลือกวัสดุในท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมความรู้ในการป้องกันภัยอันตรายที่ได้รับจากการจับผึ้ง และด้านการกำจัดศัตรูของผึ้ง

คำสำคัญ: ผึ้งยวน, วิธีการจับผึ้งยวน, การส่งเสริมอาชีพ

Abstract

The objectives of this research article were to: 1) study the method for catching Pueng Yuan inherently, 2) study the problem of catching Pueng Yuan inherently, and 3) study guidelines for promoting catching Pueng Yuan inherently. This research was qualitative research method by document study and specific sampling interview. The entire sample group was bee keepers who catch Pueng Yuan inherently and supporters. The sample group was divided into 2 groups 1) bee keepers who catch Pueng Yuan inherently, and 2) supporters, both groups are 15 persons who familiar with catching Pueng Yuan inherently and have been catching Pueng Yuan inherently for more than 5 years. The data was analyzed and concluded to cast an overview. The research found that: 1) The method for catching Pueng Yuan inherently are consisted with 9 steps: 1.1) Wai Khru ceremony, 1.2) selecting the tree to catch Pueng Yuan, 1.3) preparing equipment, 1.4) casting spells to the bees, 1.5) driving stakes into the tree for climbing to catch bees, 1.6) tying Kru rope, 1.7) banishing bees with smoke, 1.8) cutting the honeycomb into a container, and 1.9) packaging of honey bottle. 2) There are 7 problems of catching Pueng Yuan inherently: unclean packaging, storing honey the wrong way, weather conditions, inheritor, using inappropriate materials to catch bee, accident due to catching bees and the bee's pest problem. 3) The 7 guidelines for promoting catching Pueng Yuan inherently for promoting careers are packaging designs, knowledge of honey storage, wisdom for catching Pueng Yuan inherently

support, inherit the knowledge to new generation, production process and raw material selection in the community, enhance knowledge about how to prevent danger from catching bees and 3.7) bee's pest elimination.

Keywords: Pueng Yuan, How to catch Pueng Yuan, Career Promotion

บทนำ

ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติทางด้านเศรษฐกิจมาอย่างต่อเนื่องรัฐบาลจึงดำเนินการทางด้านนโยบายในการพัฒนาและฟื้นฟูเศรษฐกิจทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม และได้ตระหนักถึงความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริสการให้ความสำคัญของการนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาก่อให้เกิดประโยชน์ให้กับชุมชนในท้องถิ่นนั้น ผึ้งและน้ำผึ้งมีความสำคัญในชีวิตประจำวันของคนเรามาช้านาน เนื่องจากผึ้งเป็นแมลงเศรษฐกิจสำคัญที่ให้ผลผลิตที่มีคุณค่าทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่มนุษย์ เช่น น้ำผึ้ง (Honey) เกสรผึ้ง (Pollen) นมผึ้ง (Royal Jelly) พรอพอลิส (Propolis) และไขผึ้ง นอกจากนี้ ผึ้งเป็นแมลงผสมเกสรที่สำคัญในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร กล่าวคือ ผึ้งสังคมมีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศน์ เนื่องจากเป็นแมลงผสมเกสรที่ไม่เฉพาะเจาะจงและออกหาอาหารตลอดทั้งปี การพัฒนาพันธุ์ของพืชดอกในระบบนิเวศน์อย่างน้อยหนึ่งในสามจึงถูกกำหนดโดยผึ้งสังคม ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิดเหมาะสมต่อการเลี้ยงผึ้งสำหรับประเทศไทยมีการเลี้ยงผึ้งเป็นแบบอุตสาหกรรมและแบบครัวเรือน ผึ้งที่นิยมนำมาเลี้ยงมี 2 ชนิด คือ ผึ้งพันธุ์ (Apis Mellifera) ซึ่งเป็นผึ้งนำเข้า (Introduced Species) และ ผึ้งโพรง (Apis Cerana) ซึ่งเป็นผึ้งพื้นเมือง (Native Species) และ ผึ้งที่นิยมนำมาเลี้ยงเป็นอุตสาหกรรม คือ ผึ้งพันธุ์เพราะให้ผลผลิตด้านน้ำผึ้ง นมผึ้งและไขผึ้งมากกว่าผึ้งโพรง สำหรับผึ้งโพรงมีการเลี้ยงเป็นแบบครัวเรือนในทางภาคใต้ของประเทศไทยยังไม่เป็นที่นิยมในการเลี้ยงเป็นอุตสาหกรรม เนื่องจากให้ผลผลิตด้านน้ำผึ้งน้อย ผึ้งโพรงเป็นผึ้งพื้นเมืองมีความทนทานต่อโรคที่พบในผึ้งและต่อไรผึ้ง ต้นทุนในการลงทุนต่ำ คือ รังละ 1,000 - 1,200 บาท และต้องให้ความสำคัญของเรื่องของพืชอาหารจึงต้องมีการบริหารจัดการเรื่องของพืชอาหารที่ดี เช่น การทำเกษตรผสมผสานจึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการพืชอาหารที่ดีเพื่อให้ผึ้งมีอาหารได้ตลอดปี ซึ่งจะทำได้ผลผลิตมากขึ้น รายได้ก็เพิ่มขึ้นตามด้วย (มนัญญา เพียรเจริญ และคณะ, 2554)

วิถีแห่งการดำรงชีวิตของผู้คนในชุมชนชนบทมักจะแสดงให้เห็นถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับทรัพยากรธรรมชาติและบุคคลกับสิ่งเหนือธรรมชาติเป็นทุนที่มีคุณค่า มีเอกลักษณ์เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานผ่านกระบวนการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น (Sirasuntorn, P., 2007) ซึ่งตามแนวคิด

นิเวศวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับการปรับตัวของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ และมีการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือ เครื่องใช้ และวิธีการทำมาหากินที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (Tansupol, A., 2016) และการที่แนวคิดนิเวศวิทยาชาติพันธุ์ให้ความสำคัญกับการศึกษาองค์ความรู้จากมุมมองของคนในที่เป็นเจ้าของแนวความคิดหลักการปฏิบัติต่อทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีเหตุผลที่แต่ละชุมชนมีวิธีคิด และมุมมองที่เกิดจากการปรับตัวของมนุษย์ภายใต้บริบทและเงื่อนไขทางกายภาพและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (Santasombat, Y., 2004) ส่งผลให้แต่ละชุมชนมีการผลิตองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ทั้งต่อการทำมาหากิน การสร้างรายได้ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การให้ความสำคัญกับประเด็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เนื่องด้วยในปัจจุบัน สังคมมีความเปลี่ยนแปลงมาสู่สังคมยุคหลังอุตสาหกรรม (Adsakul, S., 2012) มีการให้ความสำคัญกับแนวคิดการพัฒนาในรูปแบบใหม่ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้คนที่ส่งผลให้อาจมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ไม่คำนึงถึงการอนุรักษ์และความยั่งยืน และส่งผลให้มีการละเลยองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าจนอาจทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมสืบทอดมาสูญหายไป

การจับฝังบอง (ยวน) เป็นภูมิปัญญาที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมเป็นอย่างดี โดยการเหลา “ลูกทอย” โดยลูกทอยทำมาจากไม้ไผ่ตง เพราะมีความแข็งแรง และรับน้ำหนักได้เป็นอย่างดี และจะมีการเตรียมคบเพลิง (หมอง) ซึ่งหมองทำหน้าที่จุดไฟเพื่อไล่ฝังบอง โดยหมองก็จะทำมาจากไผ่ หรือเศษไม้ต่าง ๆ เช่น ไม้สามแฉ่วหรือไยมะพร้าว ซึ่งไยมะพร้าวจะมีดี ก็คือเมื่อจุดแล้วดับได้ง่ายและไม่เสี่ยงในเรื่องไฟลุกลาม แต่ไม้สามแฉ่วจะติดไฟได้นานกว่า แต่ดับได้ยากกว่าไยมะพร้าวและอุปกรณ์ที่ขาดไม่ได้ ก็คือปื๊บ (โครก) ซึ่งมีประโยชน์ คือ ไว้สำหรับใส่น้ำฝังบองตอนตัดหัวน้ำฝังบอง และยังมีสายเชือก (สายครุ) เพื่อทำหน้าที่หย่อนน้ำฝังบองมาจากต้นไม้มากการตีฝังบองเป็นภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชนมาช้านาน และมีความเชื่อมโยงกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ในด้านสัตว์ คือ น้ำฝังบอง และด้านพืช คือ ต้นยาง และต้นขามะเรียง เพราะเป็นต้นไม้ที่พบฝังบองจำนวนมากชุมชนจึงควรมีการดูแล และรักษาเพื่อควบคุมปริมาณฝังบอง และต้นไม้ให้เกิดความสมดุลต่อกัน (ของ เมืองขวา, 2554) บ้านทอนวังปราง หมู่ที่ 9 ตำบลละอาย อำเภอนางรอง จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน ได้แก่ สวนยาง และสวนปาล์ม และมีพื้นที่บางส่วนที่เป็นพื้นที่สาธารณะของหมู่บ้านยังคงเป็นป่า ซึ่งด้วยลักษณะสภาพพื้นที่ดังกล่าว ชาวบ้านสามารถประกอบอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริมก็จะมีภูมิปัญญาในการตีฝังบองที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งในการตีฝังบองเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว ประกอบเป็นอาชีพเสริม และการขายน้ำฝังบองมานานเกิดจากการตีฝังบองด้วยตนเอง โดยได้รับการถ่ายทอดความรู้จากบรรพบุรุษ และมีความรู้ความสามารถด้านการตีฝังบอง

ดังนั้น จากความสำคัญข้างต้นจึงศึกษาเรื่องฝังบอง: วิธีการจับฝังบองโดยธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมอาชีพในชุมชน ในประเด็นการจับฝังบองเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน สภาพปัญหาการจับฝังบอง

เพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน และแนวทางส่งเสริมการจับฝ้ายเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ทั้งนี้เพื่อถ่ายทอดความรู้แก่ครัวเรือน และให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพเสริมสามารถนำไปผสมในตัวยาสมุนไพรสูตรต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา: บ้านทอนวังปราง หมู่ที่ 9 ตำบลละอาย อำเภอนาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา: บ้านทอนวังปราง หมู่ที่ 9 ตำบลละอาย อำเภอนาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมอาชีพการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา: บ้านทอนวังปราง หมู่ที่ 9 ตำบลละอาย อำเภอนาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ฝ้ายวน: วิธีการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมอาชีพในชุมชน
กรณีศึกษา: บ้านทอนวังปราง หมู่ที่ 9 ตำบลละอาย อำเภอนาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย
ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดย
ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขต

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาวิธีการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติฯ และสภาพปัญหาการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติฯ เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมอาชีพการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติฯ โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติ และผู้ส่งเสริมเกษตรกรจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ประกอบอาชีพจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติ และ 2) ผู้ส่งเสริมเกษตรกรจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติ จำนวนทั้งหมด 15 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติ และผู้ส่งเสริมการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติ มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ จากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ เอกสาร ตำรางานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการจับฝ้ายวน และทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์

1.3 ด้านสถานที่ คือ บ้านห้วยดินดาน หมู่ที่ 12 ตำบลเขาขาว อำเภอนาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โดยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติ และผู้ส่งเสริมการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติ มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.78 – 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัย คือ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J., 1990) เท่ากับ 0.97 และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) วิธีการและสภาพปัญหาการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติ และ 3) แนวทางการส่งเสริมอาชีพการจับฝ้ายวน นำบทสนทนาที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธี Content Analysis และสรุปผลโดยภาพรวม

3. การเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2) วิธีการและสภาพปัญหาการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติ ระยะที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมอาชีพการจับฝ้ายวน 4) การวิเคราะห์ข้อมูล คือ เชิงคุณภาพด้วยสถิติคำร้อยละ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

วิธีการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมอาชีพในชุมชนฯ พบว่า มีขั้นตอนการจับฝ้ายวนโดยธรรมชาติ 9 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การบูชาครู เป็นความเชื่อส่วนบุคคลว่าการบูชาครูเป็นการไหว้ทำพิธีการทำความนับถือหรือเคารพครูบาอาจารย์ที่ให้ความรู้หรือบรรพบุรุษที่มีการสืบทอดวิชาการดีผั่งต่อ ๆ กันมาถึงปัจจุบันพิธีการบูชาก็จะมีของบูชา ได้แก่ สายสิญจน์ ข้าวตอก ดอกไม้ ธูปเทียน อาหารคาวหวาน ขาวแดง ขนมขาวและปลามีหัวมีหางเหล้า และไก่ การบูชาในการตีฝ้างเพราะพื้นที่ในป่าในเขามีเชื่อกันว่าจะมีเจ้าที่เจ้าทางปกป้องรักษาอยู่ จะต้องมีการขอ หรือทำพิธีการบูชาครูก่อนที่จะลงมือทำ 2) การเลือกสภาพและต้นไม้ในการจับฝ้าง การตีฝ้างต้องดูสภาพอากาศก่อนที่จะลงมือทำการตีฝ้างจะต้องมีสภาพอากาศที่ดีไม่มีฝน เพราะถ้าหากฝนตกจะทำให้เป็นอันตรายต่อผู้ที่ขึ้นไปตีฝ้างจะต้องมีสภาพอากาศที่ดีไม่มีฝน เพราะถึงตอนตีฝ้าง และต้องเดินเท้าเข้าไปในป่าเป็นอุปสรรคในการเดินทางเมื่อเกิดฝนตก 3) การเตรียมอุปกรณ์ในการจับฝ้าง การเตรียมอุปกรณ์ในการตีฝ้าง ได้แก่ ลูกทอย มองก์หรือคบเพลิง โครกหรือปับ มีดตัดหัวน้ำฝ้างค้อนดอกทอยสายครุ และถุงกระสอบนํ้ายหลังจากการเตรียมอุปกรณ์ก็ลงมือการตีฝ้างได้ 4) การว่าคาถาสบายฝ้าง คาถาเป็นวิชาที่ขอให้ช่วยคุ้มครองปกป้องรักษา ด้วยการตีฝ้างเชื่อกันว่าจะมีครูบาอาจารย์ที่มีการสืบทอดคาถาเพราะฝ้างป่าที่ไปตีจะมีพรายป่าหรือผีป่าที่อยู่ที่ดินฝ้างจึงต้องมีคาถาไว้เพื่อป้องกันคาถาที่ว่าจะมีการสืบทอดมาตั้งแต่

บรรพบุรุษ 5) การตอกทอยเพื่อไปจับผึ้ง เป็นวิธีที่ใช้กับต้นไม้ที่มีขนาดใหญ่และมีลำต้นสูงและสำหรับปีนการตอกทอยเป็นการตอกกลมไม้เรียกว่าลูกทอยบนลำต้นหรือหน้าผาที่จะขึ้นซึ่งมีอุปกรณ์ที่จะต้องเตรียมคอกลูกทอยที่ทำมาจากไม้ไผ่ตงเหลาให้แบน และบางลักษณะเหมือนลิ่มแล้วตากแดดให้แห้งสนิท ลูกทอยที่ทำมาจากไม้ไผ่ตงจะมีการรับน้ำหนักได้ดีมากเพราะทำมาจากไม้ไผ่ที่แข็งและมีความเหนียวไม้ไผ่ตงหาได้จากในป่าหรือตามบ้านเป็นไผ่ที่หาได้ไม่ยาก 6) การโยงสายครุ การที่มีสายครุต้องจำเป็นอย่างมากเพราะต้องจำเป็นในการนำไปตีผึ้งและยังช่วยให้คนที่ไปตีผึ้งยังคิดถึงครูบาอาจารย์ในด้านนี้เสมอและยังคงทำแบบนี้เรื่อย ๆ และสืบทอดไปสู่รุ่นลูกหลานต่อไป 7) การรมควันเพื่อไล่ผึ้ง ชาวบ้านยังคงช่วยกันอนุรักษ์เอาไว้ โดยใช้วิธีรมควันเพื่อไล่ผึ้งออกจากรังเท่านั้น และผึ้งก็จะหาที่ทำรำนในบริเวณป่าต่อไป จึงทำให้ป่ามีรังผึ้งให้ชาวบ้านตัดได้ตลอดทั้งปีจึงทำให้คนที่ตีผึ้ง จึงใช้แบบรมควันมาตลอด และปลอดภัย 8) การตัดหัวน้ำผึ้ง การเก็บน้ำผึ้งโดยใช้ถังสกัด ก่อนทำการเก็บน้ำผึ้งเกษตรกรควรใช้แปรงปิดตัวผึ้งลงในรังให้หมดเสียก่อน จากนั้นให้ทำการใช้มีดปากไขผึ้งที่ปิดหลอดรวงน้ำผึ้งออก นำมาใส่ในถังสกัดน้ำผึ้ง เมื่อเกษตรกรได้น้ำผึ้งในปริมาณที่ต้องการแล้วให้นำน้ำผึ้งไปใส่ในถังหมักและบรรจุขวดต่อไป และ 9) การบรรจุภัณฑ์น้ำผึ้ง การบรรจุภัณฑ์น้ำผึ้งคือการนำขวดเพื่อมารองรับการใส่น้ำผึ้งและขวดนั้นต้องเป็นขวดที่สะอาดไม่สกปรก และเป็นขวดที่เก็บไว้ได้นาน

สภาพปัญหาการจับผึ้งเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนฯ พบว่า พบปัญหาในการจับผึ้งยวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาชนะบรรจุน้ำผึ้งยวนไม่สะอาด การบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์นั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจำหน่ายสินค้าทั้งในด้านการจัดจำหน่ายและการขนส่ง ตลอดจนการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า เพื่อให้สามารถสู้คู่แข่งทางการค้าในตลาดได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคตได้อย่างยั่งยืน 2) ด้านการขาดความรู้ในการเก็บรักษา การเก็บรักษาน้ำผึ้งที่มีคุณภาพจะมีความเข้มข้นของน้ำตาลในน้ำผึ้งมากกว่าเก็บไว้ที่อุณหภูมิห้อง ไม่จำเป็นต้องเก็บในตู้เย็น สามารถเก็บได้นาน ยิ่งเก็บนานเท่าไร เอมไซม์และกรดในน้ำผึ้งจะลดลง 3) ด้านสภาพอากาศในการเก็บน้ำผึ้ง ปัญหาสภาพอากาศเป็นปัญหาที่สำคัญที่ทำให้คนตีผึ้งต้องคำนึงเป็นอย่างยิ่งถ้าหากไม่ดูสภาพอากาศอาจทำให้เกิดปัญหาตามมาอีกมายก็เป็นได้จึงต้องคิดและดูสภาพก่อนออกไปตีผึ้งทุกครั้ง 4) ด้านการสืบทอดทายาท ประชาชนชาวบ้านมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านแต่บางครั้งไม่ได้ถ่ายทอดในท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม 5) ด้านวัสดุที่ไม่เหมาะสมในการจับผึ้ง หากขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเป็นปัญหาในการตีผึ้งเป็นอย่างมากหรืออาจจะทำการตีผึ้งได้ได้อีกทั้งวัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ยากลำบากในแต่ละพื้นที่แต่บางพื้นที่ก็หาได้ง่ายมาก 6) ด้านการเกิดอุบัติเหตุจากการจับผึ้ง เสี่ยงอันตรายมากจากผึ้งใหญ่หรือผึ้งป่านั้นเองจะมีพิษหรือเหล็กในที่ร้ายแรงมากผึ้งป่ามีความดุร้ายมากหากโดนบุกรุกหรือรบกวนผึ้งป่าจะทำร้ายสิ่งที่มาบุกรุกได้ทันที และ 7) ด้านศัตรูของผึ้ง ศัตรูผึ้งมีมากมายโดยเฉพาะสัตว์ที่ชอบกินน้ำผึ้งหรือกินไขอ่อนของผึ้งเข้าแมงมุม จิ้งจก ตุ๊กแก คางคก กบ อึ่งอ่าง นกต่าง ๆ

เช่น นกกิ้งโครง นกแอ่นลม กิ้งก่า จิ้งเหลน เป็นต้น สัตว์เหล่านี้จะจับกินด้งเป็นอาหารรวมถึงเกิดจากเชื้อไวรัส เพราะอาจเกิดการแพร่เชื้อจากการวางไข่ของด้งนางพญาจนตัวอ่อนตาย

แนวทางการส่งเสริมการจับด้งยวนโดยธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมอาชีพในชุมชนฯ พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางการจับด้งยวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบรรจุภัณฑ์ คือ การอนุรักษ์และส่งเสริมการบรรจุภัณฑ์น้ำด้ง โดยการช่วยส่งเสริมการขาย การรักษาคุณภาพ การป้องกันที่เหมาะสม และป้องกันอันตรายจากภายนอก 2) ด้านความรู้การเก็บรักษาด้ง การเก็บรักษาด้งจะต้องทำความสะอาดภาชนะที่จะนำมาบรรจุด้งจะเก็บไว้ได้นานโดยไม่ต้องทำอะไรทั้งสิ้น ซึ่งน้ำด้งดีมีความชื้นไม่เกิน 18 % บรรจุหีบห่อจะลดอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์เลี้ยงด้งลงเป็น 8 เดือนเมื่อเคี้ยวจนน้ำด้งมีความเหนียวพอควรแล้ว บรรจุในขวดสะอาดปิดฝาเข้าไปเก็บในที่อุณหภูมิต่ำ ๆ จะช่วยป้องกันการเปลี่ยนสีของน้ำด้ง 3) ด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาการจับด้ง (ตีด้ง) การแก้ปัญหาด้านสภาพอากาศ เพราะด้านสภาพอากาศเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนตีด้ง ซึ่งคำนึงเป็นปัจจัยหลักที่ทุกคนจะต้องดูว่าสภาพอากาศเป็นอย่างไรที่สามารถออกไปตีด้งได้ 4) ด้านการถ่ายทอดความรู้สู่ทายาทรุ่นหลัง การสืบทอดเป็นการส่งเสริมการทำให้สิ่งนั้นเกิดประโยชน์มากที่สุดที่เกี่ยวกับการสืบทอดการตีด้ง การส่งเสริมเกี่ยวกับการตีด้งให้คงอยู่และไม่ให้สูญหายเพื่อที่จะให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาเกี่ยวกับการตีด้ง 5) ด้านการผลิตและการเลือกวัสดุในท้องถิ่น ส่งเสริมด้านวัสดุและอุปกรณ์ในการจับด้งเพื่อเป็นการหารายได้เสริมให้แก่ชาวบ้านเพื่อที่จะลดการหาอุปกรณ์จากต่างถิ่นและส่งเสริมให้ทำอุปกรณ์ที่ทำจากวัสดุธรรมชาติเพื่อลดต้นทุนในการทำอุปกรณ์ 6) ด้านการส่งเสริมความรู้ในการป้องกันอันตรายที่ได้รับจากการจับด้งยวน การป้องกันอันตรายจากด้งโดยการป้องกันอันตรายจากด้งควรระมัดระวังเป็นอย่างมากเพราะด้งเป็นสัตว์ที่มีพิษจะทำอันตรายกับคนที่ไปรบกวนควรตรวจดูเป็นอย่างดีเพราะอาจจะมีด้งอาศัยอยู่ตามจุดต่าง ๆ และ 7) ด้านการกำจัดศัตรูของด้ง การป้องกันศัตรูด้งเป็นการกำจัดหรือการทำลายสิ่งที่จะมาทำร้ายหรือกินตัวอ่อนของด้งเพราะหากไม่มีการกำจัดตัวอ่อนของด้งจะถูกกินหรือทำอันตรายได้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง ด้งยวน: วิธีการจับด้งยวนโดยธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา: บ้านทอนวังปราง หมู่ที่ 9 ตำบลละอาย อำเภอดงหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบประเด็นสำคัญ คือ วิธีการจับด้งยวนโดยธรรมชาติฯ สภาพปัญหาการจับด้งยวนโดยธรรมชาติฯ และแนวทางส่งเสริมอาชีพการจับด้งยวนโดยธรรมชาติฯ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วิธีการจับด้งยวนโดยธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมอาชีพในชุมชนฯ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ มนูญญา เพียรเจริญ และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง โครงการ หมู่บ้านด้ง อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า

เกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะของผึ้งโพรงอุปนิสัยและการดำรงชีวิต วิธีการเลี้ยงผึ้งโพรงการจัดการและการดูแล การเก็บผลิตภัณฑ์ที่ได้จากผึ้งโพรง การประดิษฐ์อุปกรณ์ในการเลี้ยงจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีเหล่านี้จากผู้ดำเนินโครงการ ซึ่งความรู้ต่าง ๆ สามารถนำมาสร้างรายได้เสริมเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และได้สวนเกษตรปลอดสารพิษให้กับเกษตรกร แต่เนื่องจากตลอดระยะเวลาการดำเนินงานโครงการพบปัญหาและอุปสรรค เช่น ความแปรปรวนของสภาพอากาศในแต่ละช่วงเวลาในหนึ่งวัน บางวันมีฝนตกสลับกับอากาศร้อน ช่วงเย็นกลับมีอากาศเย็นค่อนข้างมากทำให้การปรับสภาพภายในรัง การควบคุมอุณหภูมิภายในรังทำได้ยากสภาพอากาศที่แปรปรวนยังส่งผลกระทบต่อการบินของดอกไม้ในสวนเกษตรผสมผสานและพืชอาหารผึ้งที่ขึ้นตามฤดูกาล ทำให้ดอกไม้แหล่งอาหารผึ้งบานน้อยลงขาดแคลนแหล่งอาหารตามธรรมชาติที่อยู่โดยรอบทำให้ผึ้งหนีกลับสู่ธรรมชาติจำนวนมาก (มนัญญา เพียรเจริญ และคณะ, 2554)

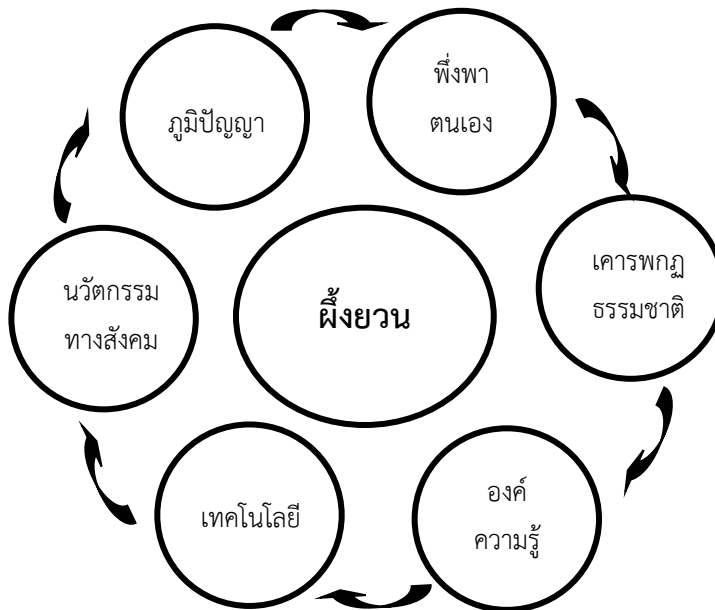
สภาพปัญหาการจับผึ้งยวดยานโดยธรรมชาติฯ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ เมธิรา ไกรนที ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นการจับผึ้งในพื้นที่ป่า อำเภอพรมหิรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการจับผึ้ง ขั้นตอนการจับผึ้ง รวมถึงความเชื่อหรือข้อห้ามเกี่ยวกับการจับผึ้ง นับว่าองค์ความรู้เหล่านี้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความสำคัญที่จะต้องมีการศึกษา เก็บรวบรวม และเผยแพร่ข้อมูล เพื่อสร้างการรับรู้และอนุรักษ์ ปกป้อง ไม่ให้สูญหายในฐานะของการเป็นภูมิปัญญาที่ผู้คนมีการคิดค้น การส่งสมประสบการณ์ การแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัวจนก่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ที่นำมาใช้ในการดำรงชีวิตที่ไม่มุ่งหวังเพียงการใช้ประโยชน์หรือไม่ก่อให้เกิดการทำลาย แต่มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การใช้ประโยชน์ควบคู่กับการรักษาให้ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน (เมธิรา ไกรนที, 2562)

แนวทางส่งเสริมอาชีพการจับผึ้งยวดยานโดยธรรมชาติฯ ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ ทิพย์ทิวา สัมพันธ์มิตร ได้ศึกษาเรื่อง การอนุรักษ์ภูมิปัญญาการจับผึ้งหลวงเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านถ้ำพระพุทธรอยต่อระหว่างจังหวัดตรังและจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาการจับผึ้งหลวงมีการปฏิบัติมาอย่างยาวนานและมีบทบาทสำคัญต่อชุมชนบ้านถ้ำพระพุทธร ซึ่งประกอบด้วยบุคคลผู้มีประสบการณ์และต้องทำงานเป็นทีม โดยเริ่มตั้งแต่วิธีการสังเกตฤดูกาล การติดตามค้นหาผึ้งหลวง การเตรียมอุปกรณ์ วิธีการขึ้นจับผึ้งหลวง การแสดงความเป็นเจ้าของและความเชื่อของพรานผึ้ง นอกจากนี้ จากการประเมินมูลค่าของน้ำผึ้งหลวงด้วยวิธีราคาตลาดพบว่า การจับผึ้งหลวงสามารถสร้างรายได้สุทธิให้แก่ชุมชนปีละ 71,917 บาท องค์ความรู้ที่ชาวบ้านนำมาใช้เป็นองค์ความรู้ที่บรรพบุรุษสร้างไว้โดยผ่านการสังเกต ทดลอง ประยุกต์ จัดจำและมีการถ่ายทอดมาจากอดีตผ่านรุ่นสู่รุ่น และภายในตัวองค์กร

ความรู้นั้นยังมีการสอดแทรกแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้ทรัพยากรฝั่งยังคงมีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนตลอดไป (ทิพย์ทิวา สัมพันธ์มิตร, 2556)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 โมเดลแนวทางส่งเสริมอาชีพการจับฝั่งยวนโดยธรรมชาติเพื่อการส่งเสริมอาชีพในชุมชน

จากองค์ความรู้สรุปได้ว่า การถ่ายทอดมาจากอดีตผ่านรุ่นสู่รุ่นที่มีการสอดแทรกแนวทางในการอนุรักษ์ฝั่งให้อยู่คู่กับชุมชน การถ่ายทอดภูมิปัญญาการจับฝั่งของชุมชนเกิดจากการบ่มเพาะ สังคมประสบการณ์ และพัฒนาความรู้ที่ถ่ายทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนาองค์ความรู้และประสบการณ์มาปรับใช้กับปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดจนสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน สำหรับแนวทางการอนุรักษ์ฝั่งตามภูมิปัญญาชาวบ้านส่วนใหญ่เน้นความเชื่อที่เกิดจากมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ การเคารพธรรมชาติ การอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา เพื่อการอนุรักษ์ฝั่งให้อยู่คู่กับชุมชนและทำให้ฝั่งกลับมาสร้างรังในชุมชนอีกครั้ง และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้กับกลุ่มชาวบ้านรู้จักการแบ่งปันทรัพยากรในพื้นที่โดย ผ่านข้อตกลงกฎระเบียบกันภายในชุมชนเพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรตลอดไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิธีการจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติฯ 2) ศึกษาสภาพปัญหาการจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติฯ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมอาชีพการจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติฯ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์มีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติ และผู้ส่งเสริมเกษตรกรจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ประกอบอาชีพจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติ และ 2) ผู้ส่งเสริมเกษตรกรจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติ ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องการจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติ และผู้ส่งเสริมการจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติ มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวมผลการวิจัยพบว่า วิธีการจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติฯ มี 9 ขั้นตอน ได้แก่ 1) บูชาครู 2) การเลือกสภาพและต้นไม้ในการจับฝ้าย 3) การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการจับฝ้าย 4) การว่าคาถาสบายฝ้าย 5) การตอกทอยเพื่อไปจับฝ้าย 6) การโยงสายครู 7) การรมควันเพื่อไล่ผึ้ง 8) การตัดหัวน้ำฝ้าย และ 9) การบรรจุภัณฑ์น้ำฝ้าย ด้านสภาพปัญหาการจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติฯ มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาชนะบรรจุน้ำฝ้ายยวนไม่สะอาด 2) ด้านการขาดความรู้ในการเก็บรักษา 3) ด้านสภาพอากาศในการเก็บน้ำฝ้าย 4) ด้านการสืบทอดทายาท 5) ด้านวัสดุที่ไม่เหมาะสมในการจับฝ้าย 6) ด้านการเกิดอุบัติเหตุจากการจับฝ้าย และ 7) ด้านศัตรูของฝ้าย และด้านแนวทางการส่งเสริมอาชีพการจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติฯ มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบรรจุภัณฑ์ 2) ด้านความรู้การเก็บรักษาน้ำฝ้าย 3) ด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาการจับฝ้าย (ตีฝ้าย) 4) ด้านการถ่ายทอดความรู้สู่ทายาทรุ่นหลัง 5) ด้านการผลิตและการถือกรรมสิทธิ์ในท้องถิ่น 6) ด้านการส่งเสริมความรู้ในการป้องกันภัยอันตรายที่ได้รับจากการจับฝ้าย และ 7) ด้านการกำจัดศัตรูของฝ้าย ในด้านการอภิปรายผล วิธีการจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติฯ สภาพปัญหาการจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติฯ และแนวทางส่งเสริมอาชีพการจับฝ้ายยวนโดยธรรมชาติฯ จากการศึกษาข้อมูลไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสรุปโดยรวมว่า การเลี้ยงฝ้ายโพรงเป็นการสร้างรายได้เสริมและเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร โดยทำการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงฝ้ายโพรงเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ฝ้าย คน ผืนป่า และชุมชน และการทำสวนเกษตรปลอดภัยเพื่อให้เป็นแหล่งอาหารฝ้ายและให้ฝ้ายช่วยเพิ่มผลิตให้กับสวนโดยช่วยผสมเกสร ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีความสมบูรณ์มากขึ้นอีกด้วย ข้อเสนอแนะการดำเนินการวิจัย ได้แก่ 1) ควรศึกษาเรื่องการส่งเสริมวิถีการจัดศัตรูฝ้ายอย่างถูกวิธี กรณีศึกษา: บ้านทอนวังปราง หมู่ที่ 9 ตำบลละอาย อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา 2) ควรศึกษาเรื่องกระบวนการจับฝ้ายยวนเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ กรณีศึกษา: บ้านทอนวังปราง หมู่ที่ 9 ตำบลละอาย อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา และ 3) ควรศึกษาเรื่องกระบวนการทำวัสดุ

อุปกรณ์จากทรัพยากรธรรมชาติ กรณีศึกษา: บ้านทอนวังปราง หมู่ที่ 9 ตำบลละอาย อำเภอดงหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- ของ เมืองขวา. (2554). *ภูมิปัญญาการตีผึ้งยวน. (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพย์ทิวา สัมพันธ์มิตร. (2556). การอนุรักษ์ภูมิปัญญาการจับผึ้งหลวงเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านถ้ำพระพุทธรอยต่อระหว่างจังหวัดตรังและจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ*, 16(2), 55-66.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- มนัญญา เพียรเจริญ และคณะ. (2554). หมู่บ้านผึ้ง อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี. ใน *ทุนสนับสนุนโครงการวิจัย กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปีงบประมาณ 2554*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- เมธิรา ไกรนที. (2562). การศึกษาองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นการจับผึ้งในพื้นที่ป่าอำเภอพรมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 32(1), 291-321.
- Adsakul, S. (2012). *Introduction to sociology*. Bangkok: V.Print (1991).
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York: Harper Collins Publishers.
- Santasombat, Y. (2004). *Ethnoecology biological resources and community right*. Chiang Mai: Within Design.
- Sirasuntorn, P. (2007). *Practice community in learning: concepts techniques and processes*. Bangkok: V.Print (1991).
- Tansupol, A. (2016). Cultural ecology: A key to sustainable development. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 12 (1), 193-221.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นวารสารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สามัญวัดสระเรียง มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และคณะครู ในมิติทางด้านพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน บริหารการศึกษา และสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน บริหารการศึกษา และสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและ

ตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

- 2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก
- 3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน
- 4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 300 คำ
- 5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด
- 7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 5) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) **องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge)** ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาค้นคว้าอุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

- 1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ ข้อที่/ เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)
- 2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)
- 3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คุ่มรักษา และอัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)
- 4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)
- 5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

- 1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Kiarash, A., 2007)
- 2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)
- 3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/(เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑวงศ์. (2556) ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร./ ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสถาพร ปุณณนโท (ร่ำจวนจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, / (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาจาพันธ์. (2537). หม้อคอควย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมือง
ฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, / เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่ม
น้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา.
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาคภูมิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็น
ศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อรรถาพร,
สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.//เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริจจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsoc.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).//ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมบุญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน จังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุตรักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนนโท (จำจวนจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). รายงานการก้น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPMปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. Vol. 1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices and family-Centered care. Pediatr Nurs, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม ได้ที่ <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSC> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : suriya.sur@mcu.ac.th

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารสิ่งฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt) วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด)

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ)

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ)

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt)

2. (16 pt)

3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

(16 pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

(16 pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (18 pt)

(16.pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด.....

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

...(16 pt) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สาระที่ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับได้ใจความ... พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย... และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ กรณีที่ขอบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

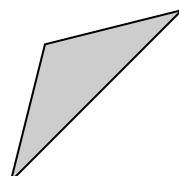

บทนำ (18 pt)

(16 pt)

.....(16 pt).....

110.pv

สรุป (18 pt)

(16.pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

